

IZ NAŠIH ENOT ↙

Novi operaterji na protioklepnem sistemu Spike

PREDSTAVLJAMO ↘

Slovenski vojaki
z najsodobnejšo opremo

Marko Pišlar

ZAVEZNIŠKA OKREPLJENA POZORNOST

Voditelji Natovih članic so kot odziv na rusko agresijo v Ukrajini in na spremenjene evropske varnostne razmere sprejeli soglasno odločitev o okrepljeni prisotnosti zavezništva na vzhodnem krilu. Z vzpostavitev štirih novih bojnih skupin v Bolgariji in Romuniji ter na Slovaškem in Madžarskem bo zavezništvo ob sedanjih mednarodnih silah v baltskih državah in na Poljskem imelo skupno osem večnacionalnih bojnih skupin.

V Natovo bojno skupino na Slovaškem bo svoje pripadnike prispevala tudi Slovenija, ki bo do sredine junija na območje delovanja napotila kontingent s približno 100 pripadniki, katerega večino bo predstavljala lahka motorizirana pehotna četa iz sestave bojne skupine Evropske unije. Pripadniki Slovenske vojske se bodo na območju delovanja pridružili več kot 2000 češkim, slovaškim, nemškim, nizozemskim in ameriškim vojakom, ki bodo sodelovali v okviru Natove bojne skupine v aktivnostih okrepljene pozornosti na Slovaškem.

Ustanovitev aktivnosti okrepljene pozornosti je jasno sporočilo Natove enotnosti, kohezivnosti in solidarnosti do vseh svojih članic. S temi aktivnostmi zavezništvo tudi krepi odvrtačno in obrambno držo ter dviguje stopnjo svoje pripravljenosti na vse vrste varnostnih groženj.

FOTO: STA

4

SLOVENSKA VOJSKA V NATOVI BOJNI SKUPINI NA SLOVAŠKEM

Intenzivne priprave
slovenskega kontingenta
za Slovaško

26

ZELENA BARETKA PETIM NOVIM SPECIALCEM

V Enoti za specialno
usposabljanje končali
osnovno vojaško usposabljanje

38

V BOJU Z OGNJENIMI ZUBLJI TUDI VOJAŠKI LETALNIKI

Požar v Predddvoru gasilo
več kot 1000 gasilcev
ob vojaški pomoči

7

VRATA ZAPRL NAVEČJI CEPILNI CENTER NA GORENJSKEM

V kranjski vojašnici opravili
več kot 103.000 cepljenj
proti covidu-19

30

ŠTUDENTOM PREDSTAVILI POSTOPKE OB IZBRUHU ŽIVALSKIH BOLEZNI

Študenti Veterinarske
fakultete na obisku
pri vojaških veterinarjih

44

VELIČASTNIH 25 LET VOJAŠKEGA ORKESTRA

Nova zgoščenka in
zbornik ob 25. jubileju
vojaškega orkestra

8

SLOVENSKI VOJAKI Z NAJSODOBNEJŠO OPREMO

Nove oprema za bivanje
na terenu, zaščitna maska,
puška in oprema za nošenje

36

VESELJE DO VOJSKE IN IZDELAVE HARMONIK

Desetnik Branko Kink
iz 107. letalske baze

SLOVENSKA VOJSKA V NATOVİ BOJNI SKUPINI NA SLOVAŠKEM

BESEDILO Marko Pišlar
in Slovenska vojska
FOTO Bruno Toič

Vlada Republike Slovenije je konec marca na dopisni seji sprejela namero o sodelovanju do skupno 200 pripadnikov Slovenske vojske na Slovaškem v okviru zavezniških aktivnosti okrepljene pozornosti (angl. enhanced Vigilance Activities – eVA), z možnostjo več rotacij, kot odziv zavezništva na rusko agresijo v Ukrajini. Sodelovanje Slovenije v teh dejavnostih na Natovem vzhodnem krilu kaže solidarnost in odgovornost naše države kot kredibilne članice pri krepitvi odvračalne ter obrambne drže zavezništva.

NA SLOVAŠKO MOTORIZIRANA PEHOTNA ČETA

Slovenska vojska bo v prvi fazi na Slovaško napotila približno 100 svojih pripadnikov. Večino njenega kontingenta bo predstavljala lahka motorizirana pehotna četa, ki je oblikovana iz sestave bojne skupine Evropske unije. Slovenski kontingent bo vključeval še nacionalni podporni element in štabno

osebje, ki bodo delovali znotraj Natove bataljonske bojne skupine na Slovaškem. Aprila so se že začele intenzivne priprave za napotitev, ki obsegajo načrtovanje premika kontingenta, vzpostavljane razmer za namestitev in delovanje moštva ter zagotovitev materialno-tehničnih bojnih in logističnih sredstev. Do odhoda se bodo odpravile ugotovljene pomanjkljivosti ter izvajali dodatna streljanja in usposabljanja iz uporabe zaščitnih radijskih zvez, obnovitveni tečaji prve pomoči, zadozjevanje z zaščitno opremo, pridobivanje mednarodnih potrdil, izvidovanje

na območju delovanja ter vzpostavitev osebnih stikov s poveljniško zavezniško strukturo.

DELOVALI ŠE S PETIMI ZAVEZNIŠKIMI VOJSKAMI

Slovenski kontingent na območje delovanja odhaja v treh delih, pri čemer je premik zadnje skupine predviden do 10. junija. Podporo države gostiteljice bo zagotavljala Republika Slovaška, vlogo vodilne države v bojni skupini pa ima Republika Češka. Pripadniki Slovenske vojske

Večino slovenskega kontingenta bo predstavljala lahka motorizirana četa iz sestave bojne skupine EU.

bodo v Natovi bojni skupini na Slovaškem sodelovali predvsem pri izvajanju bojnih aktivnosti, v okviru zagotavljanja in vzdrževanja pripravljenosti zavezništva za obrambo članic. Prisotnost zavezniških sil na Slovaškem pa jasno kaže okrepljeno odvračalno držo in obrambno sposobnost zavezništva. Aktivnosti bodo obsegale individualna, skupinska in združena taktična bojna usposabljanja in streljanja ter ukrepe za zaščito sil Natove bojne skupine. V aktivnostih okrepljene pozornosti bodo poleg Češke kot vodilne države sodelovale tudi Slovaška, Nemčija, Nizozemska, Združene države Amerike in Slovenija, ki bodo skupaj sestavljale bataljonsko bojno skupino.

NA NATOVEM VZHODNEM KRILU OSEM VEČNACIONALNIH BOJNIH SKUPIN

Vzpostavitev teh Natovih sil je bila zaradi ruske agresije na Ukrajino podprta na najvišji politični ravni v zavezništvu in tudi v Republiki Sloveniji. Sodelovanje Slovenije v teh dejavnostih kaže zlasti solidarnost in odgovornost naše države kot kredibilne Natove članice pri krepitvi zavezniške odvračalne in obrambne drže. Poleg tega bo imelo sodelovanje v Natovi bojni skupini na Slovaškem koristne transformacijske učinke tudi za Slovensko vojsko. Ta bo lahko krepila svoje pripravljenost, bojne sposobnosti, vzdržljivost in povezljivost z oboroženimi silami držav članic zavezništva. Ustanovitev aktivnosti okrepljene pozornosti je odločilno sporočilo Natove kohezije in solidarnosti. Tako zavezništvo povečuje stopnjo svoje pripravljenosti, odvrača agresijo in kaže trdno zaveznanost k obrambi vseh držav članic. Ob že štirih Natovih bojnih skupinah v baltskih državah in na Poljskem bo imelo zavezništvo zdaj na vzhodnem krilu osem večnacionalnih bojnih skupin od Baltika do Črnega morja, poleg Slovaške še v Bolgariji in Romuniji ter na Madžarskem.

OHRANJANJE MIRU V REGIJI JE NUJNO

BESEDILO SSK
FOTO Vekoslav Rajh

Minister za obrambo Republike Slovenije se je 8. aprila na Ministrstvu za obrambo srečal s posebnim odposlancem britanskega predsednika vlade za Zahodni Balkan Stuartom Peachem. Pogovarjala sta se zlasti o razmerah v regiji in se strinjala, da se varnostne razmere iz Ukrajine ne smejo prenesti na Zahodni Balkan.

Minister Tonin je na začetku pogovorov izpostavil, da je Zahodni Balkan za Slovenijo zelo pomembna tema, in tudi zato je bila to ena izmed prednostnih nalog slovenskega predsedovanja Svetu

Evropske unije. Za to se je zahvalil tudi posebni odposlanec Peach, ki je poudaril, da je tudi njihova namera podpirati evropsko perspektivo držav v regiji Zahodnega Balkana. Sogovornika sta se strinjala, da se zaradi vojne v Ukrajini in nestabilnih razmer na Zahodnem Balkanu konflikti lahko pojavijo tudi v tej regiji, kar bi ruska stran lahko izkoristila za preusmerjanje pozornosti z Ukrajine. Peach je poudaril, da je za zaveznitvo in varnost držav na Zahodnem Balkanu zelo pomembno nadaljevanje mednarodne misije Kforja na Kosovu, del katere so več let tudi pripadniki Slovenske vojske. Tudi minister Tonin se je strinjal, da je za stabilnost in ohranjanje miru v regiji treba okrepiti svojo prisotnost, kar je Slovenija že naredila.

ČETRT STOLETJA V SLUŽBI MIRU

Slovenija bo 14. maja praznovala 25-letnico svojega sodelovanja v mednarodnih operacijah in na misijah. Na ta dan je leta 1997 na prvo mirovno misijo v Albanijo odšla prva skupina pripadnikov Slovenske vojske. Za počastitev te obletnice so Vojaški muzej Slovenske vojske, Združenje slovenskih mirovnikov in Park vojaške zgodovine iz Pivke pripravili razstavo, ki na predstavitvenih panojih prikazuje sodelovanje Slovenije na tem področju od začetka do danes. Razstava bo do konca maja na ogled v pivškem Parku vojaške zgodovine v objektu Komanda.

V četrto stoletje so pripadniki Slovenske vojske sodelovali na 27 različnih misijah. Nekatere so se že končale, deset jih je še vedno aktivnih. Na misijah je do zdaj sodelovalo več kot 14.000 pripadnikov Slovenske

BESEDILO Slovenska vojska

vojske, v okviru razstave pa so podrobneje predstavljeni trije. Eden izmed njih je brigadir Peter Zakrajšek, ki je bil prisoten na prvi operaciji v Albaniji, pozneje pa na Kosovu in v Afganistanu. Drugi je polkovnik v pokoju Ljubo Pajič, ki je kot opazovalec Organizacije združenih narodov na misiji UNTSO preživel nekaj let na območjih Izraela, Libanona in Sirije. Kako se je organizacija mirovnih enot v tujini spreminjala, pa je razvidno iz prikaza dela podpolkovnika Roberta Simoniča, ki je deloval v silah Kfor na Kosovu.

VRATA ZAPRL NAJVEČJI CEPILNI CENTER NA GORENJSKEM

BESEDILO Marko Pišlar, FOTO Rajko Petek

Predstavniki Ministrstva za obrambo, Slovenske vojske ter kranjskih mestne občine in zdravstvenega doma so v torek, 12. aprila, v Vojašnici Petra Petriča v Kranju predstavili dejavnosti ob koncu enoletnega delovanja največjega cepilnega centra na Gorenjskem, ki so ga marca lani vzpostavili v športni dvorani vojašnice. Sogovorniki so izpostavili pomen dobrega civilno-vojaškega sodelovanja pri tem projektu.

Občinska avla kranjske mestne občine je zaradi obsežnosti cepljenja postala premajhna, zato je občina z Ministrstvom za obrambo sklenila dogovor, na podlagi katerega se je 22. marca lani v športni dvorani Vojašnice Petra Petriča začelo množično cepljenje prebivalcev kranjske mestne občine in sosednjih občin. Sodelovanje, ki se je vzpostavilo med kranjskimi mestno občino, Civilno zaščito in zdravstvenim domom ter Ministrstvom za obrambo in Slovensko vojsko, je v kriznih razmerah zaradi epidemije covid-19 omogočilo učinkovito izvedbo cepljenj za prebivalce Kranja, Preddvora, Jezerskega, Šenčurja in Cerkelj na Gorenjskem. Župan kranjske mestne občine Matjaž Rakovec je izpostavil, da je šlo za vzorčni primer odličnega in odgovornega sodelovanja, katerega vodilo je bilo vzpostaviti dobre razmere za cepljenje občanov, kar je bilo zelo pomembno za zaježitev širjenja okužb. Dodal je, da so dobro sodelovali tudi pozneje pri zbiranju humanitarne pomoči za žrtve vojne v Ukrajini in pri gašenju obsežnejšega gozdnega požara na Potoški gori pri Preddvoru, ko so poleg članov 16 kranjskih prostovoljnih gasilskih društev ter kranjskih in jeseniških poklicnih gasilcev pomagale posadke helikopterjev Slovenske vojske. V enem letu delovanja cepilnega centra je bilo v Vojašnici Petra Petriča v Kranju opravljenih več kot 103.000 cepljenj proti covidu-19 z različnimi odmerki. Pri tem je bilo izvedenih 125 cepilnih dni, med rekordno obiskanimi dnevi pa se je cepilo več kot 1500 ljudi. Tudi direktorica Zdravstvenega doma Kranj Lilijana Gantar Žura je pohvalila dobro medsebojno sodelovanje.

Dodala je, da so se zaradi upada števila cepljenj in izboljšanja zdravstvenih razmer odločili, da po letu dni začasno prestavijo mesto cepljenja pred zdravstveni dom. Ob koncu je povedala, da niso za vedno zaprli vrat, in če bo treba, bodo lahko ponovno tako dobro sodelovali.

Poveljniku Logistične brigade Slovenske vojske in poveljniku Vojašnice Petra Petriča polkovniku Franju Lipovcu je bilo v izjemno čast, da je prejel pohvale predstavnikov občine, zdravstvenega doma in ljudi, ki so bili cepljeni v vojašnici. Povedal je, da je vojska brez podpore lokalnega prebivalstva neuspešna. V Kranju je po njegovih ocenah ta podpora velika, zato je bil tudi projekt cepilnega centra v vojašnici tako uspešen. Slovenska vojska je poleg športne dvorane za potrebe delovanja cepilnega centra zagotavljala parkirišča ter pomagala pri urejanju prometa.

Med delovanjem največjega cepilnega centra na Gorenjskem so pri operativni ves čas sodelovali šest pripadnikov Civilne zaščite iz Kranja, 15 prostovoljcev ter redarji kranjskega medobčinskega inšpektorata in sodelavci iz mestne uprave. Podžupan kranjske mestne občine Janez Černe je izpostavil, da so ponosni na zaposlene in prostovoljce, ki delajo v skupno dobro ljudi. Dodal je, da so ti sodelovali pri prevozu zdravstvenega osebja in usmerjanju prometa, invalidom so pomagali priti do cepilnega centra, zlasti starejšim pa z oporo pri hoji. Zaposleni v občinski upravi so sodelovali pri administraciji in usmerjanju občanov, tako pri cepljenjih kot pri testiranjih s hitrimi antigenskimimi testi, ter so bili aktivni pri obveščanju javnosti glede delovanja cepilnega centra. Černe je izpostavil odlično organizacijo občine, vendar brez skupnega sodelovanja z drugimi ne bi mogli biti tako uspešni pri cepilni akciji.

Minister za obrambo mag. Matej Tonin je povedal, da je Slovenska vojska vedno v službi ljudi. Dodal je, da si je že ob začetku mandata zadal cilj, da bodo vojašnice odprte za ljudi, saj se tako krepi zavest, da gre za našo vojsko, ki deluje za ljudi. Ob tem je pojasnil, da je bil cepilni center v kranjski vojašnici primer dobre prakse civilno-vojaškega sodelovanja. Izpostavil je še en tak primer, in sicer vzpostavitev vodikove polnilnice, ki bo namenjena potrebam Slovenske vojske in tudi civilnega prebivalstva oziroma različnim oblikam transporta v kranjski občini.

PREDSTAVLJAMO ↙

SLOVENSKI VOJAKI

Z NAJSODOBNEJŠO OPREMO

BESEDILO Aleš Lebar, majorka Marija
Kreft, štabni vodnik Toni Žarn, mag.
Veronika Vrhunc in major Leon Perčič
FOTO Tadej Krese

Slovenski vojaki med urjenjem in opravljanjem nalog veliko časa preživijo na terenu, zato mora biti njihova oprema čim bolj prilagojena za delo v najzahtevnejših terenskih in vremenskih razmerah. Prav tako mora oprema vojaku zagotavljati čim več varnosti in udobnosti, izdelana mora biti iz obstojnih in lahkih materialov, da je za vojaka breme čim manjše. V preteklem letu so bili dobavljeni novi in modificirani artikli bojne uniforme in intendantske opreme. Nekaj artiklov je že v skladiščih Ministrstva za obrambo in bodo v kratkem razdeljeni pripadnikom Slovenske vojske, preostanek opreme pa bo dobavljen v drugi polovici leta 2022 oziroma v začetku leta 2023. Predstavljamo vam novo opremo za bivanje na terenu, zaščitno masko, avtomatsko puško, taktične hlače in opremo za nošenje.

MASKIRNE GAMAŠE

Gamaše so nov kos opreme vojaka Slovenske vojske, saj so jih do zdaj uporabljale le enote za gorsko bojevanje. Zastareli model gamaš je izboljšán z novim krojem, prilagojenim potrebam vojakov za nošenje v različnih vremenskih razmerah za zaščito pred dežjem in snegom. Gamaše so izdelane v štirih velikostih. Komplet vsebuje par gamaš in dva gumirana trakova univerzalne dolžine za pritrditev gamaš na obutev. Gamaše se prilegajo nogi ter se lahko nosijo v kombinaciji z letnimi in zimskimi vojaškimi škornji. Imajo tri načine zapiranja po višini, in sicer z zadrgo, sprimnimi gumbi ter ježkom, dodatno se na vrhu oprijem uravnava z zatezno vrvico in trakom. Osnovna maskirna tkanina za gamaše je trislojni laminat z vgrajeno politetrafluoroetilno vodonepropustno membrano. Spodnji del gamaš je za povečanje odpornosti na obrabo izdelan iz tkanine cordura, ki je obdelana tako, da maskira vojaka v naravnem okolju in ga posledično ščiti pred opazovanjem s pasivnimi nočnimi opazovalnimi napravami. Gamaše je izdelalo slovensko podjetje Prevent &

Deloza. Maskirne gamaše so že dobavljene ali bodo v kratkem razdeljene enotam Slovenske vojske.

PONČO

Pončo je izdelan v maskirnem vzorcu Slovenske vojske, ki je obdelan tako, da maskira vojaka v naravnem okolju in ga posledično ščiti pred opazovanjem s pasivnimi nočnimi opazovalnimi napravami. Tkanina v vezavi ripstop je izdelana iz lahkega in trpežnega 100-odstotnega poliamida 6,6 s poliuretanskim premazom. Ne prepušča vode in ima lepljene šive. Uporablja se za zaščito pred dežjem in snegom. Pončo ima kapuco in je oblikovan tako, da se s sprimnimi gumbi pri straneh zapne okrog rok. Vojak se z njim zaščiti pred vremenskimi vplivi ali pa iz njega izdela

improviziran bivak. Pončo služi tudi za zaščito in prenašanje ranjencev ter pokrivanje in maskiranje. Namenjen je vsem pripadnikom Slovenske vojske in je izdelan v univerzalni velikosti. Tudi pončo bo dobavilo podjetje Prevent & Deloza. Nekaj pončev je bilo že kupljenih in razdeljenih leta 2020, nekaj jih je v skladišču Ministrstva za obrambo ter bodo v kratkem razdeljeni enotam Slovenske vojske, preostali kosi pa bodo dobavljeni leta 2023.

**Nova oprema
za bivanje
bo v kratkem
razdeljena
enotam SV.**

Podloga za spanje

ŠOTORSKO KRILLO

Šotorsko krilo je nov artikel, ki se do zdaj še ni uporabljal v Slovenski vojski oziroma je njegovo vlogo delno opravljal stari pončo. Izdelano je v maskirnem vzorcu Slovenske vojske iz enake tkanine kot pončo, v velikosti 3 × 3 metre. Uporablja se namesto šotora in ga je mogoče postaviti na več ko 20 načinov, na primer kot streho dvokapnico, puščico in tako naprej. Material je obdelan tako, da maskira vojaka v naravnem okolju in ga posledično ščiti pred opazovanjem s pasivnimi nočnimi opazovalnimi napravami. Šotorsko krilo ne prepušča vode, izdelano je s tehnologijo lepljenih šivov, za postavitev je v kompletu šest klinov, vrvic in napenjalci. Vojaka in opremo ščiti pred dežjem ter vetrom in omogoča spanje dveh vojakov v konfiguraciji streha dvokapnica. Podjetje Prevent & Deloza bo dobavilo naročeno količino šotorskih kril. Del artiklov je že bil razdeljen leta 2020. Nekaj izdelkov je trenutno v skladišču Ministrstva za obrambo in jih bodo v kratkem poslali enotam. Preostali kosi pa bodo dobavljeni v začetku leta 2023.

SAMONAPIHLJIVA PODLOGA ZA SPANJE

Nova samonapihljiva podloga za spanje ščiti vojaka pred mrazom, zaradi debeline pet centimetrov je zelo udobna za spanje, ima visoko R-vrednost oziroma izolativno sposobnost ter dobro zaščiti pred mrazom, predvsem pozimi. Podloga ima posebno notranjo konstrukcijo penastega satovja v obliki »delta«, ki zmanjša težo, hkrati pa poveča udobje in zmanjšuje volumen zložene podloge. Samonapihljiva podloga se ob odprtju ventila začne širiti in vsrkavati zrak, vojak pa jo z nekaj vpihi dokončno napolni na želeno trdoto. Zaradi pene tudi nenapihnjena omogoča določeno stopnjo udobja in izolacije. Zunanji material je robustna protidrsna tkanina, deloma odporna na prebadanje, kljub temu pa se podloga na grobem terenu lahko poškoduje. Zato je podlogi priložen komplet nalepk za popravilo ob poškodbi ali

puščanju. Priznано avstralsko podjetje za športno opremo Sea to Summit bo dobavilo naročeno količino samonapihljivih podlog za spanje, podobno opremo pa razvija tudi za druge Natove države. Del artiklov je bilo že kupljenih in razdeljenih leta 2020. Del podlog za spanje je v skladišču Ministrstva za obrambo ter bodo v kratkem razdeljene enotam Slovenske vojske. Preostala količina artiklov bo dobavljena v začetku leta 2023.

BIVAK

Novi bivač nadomešča starega, ki je po skoraj 20 letih uporabe dotrajan in zastarel. Bivač je del modularnega sistema za spanje vojaka, ki vključuje spalno podlogo, spalni vreči ter šotorsko krilo. Bivač XP TWO PLUS je namenjen spanju na prostem. Zunanja tkanina je vodoodbojna in prepustna za ogljikov dioksid (trislojni goreteks), kar omogoča bivanje brez dodatnega zračenja. Bivač ima lok za povečanje notranje prostornine v predelu glave, kar izboljša udobje pri spanju. Odpiranje bivača po dolžini omogočajo zadrge v obliki črke L ter dodatni zadrge v predelu glave. Na vzglavnem delu je vgrajena gosta mrežica, ki zaščiti pred insekti. V bivaču je dovolj prostora za vojaka in najnujnejšo opremo. Izdelan je v eni velikosti in teži 1250 gramov. Na spodnjem delu ima trakove

za pritrditev podloge za spanje ter trakove za pričvrstitev v zemljo s klini, ki so priloženi šotorskemu krilu. Bivač bo dobavilo avstrijsko podjetje za športno in vojaško opremo Carinthia Goldeck Textil, ki je glavni dobavitelj take opreme za večino evropskih in Natovih držav. Del artiklov je bil že kupljen in razdeljen leta 2020. Preostanek pa je že v skladiščih in bo v kratkem predan enotam Slovenske vojske oziroma bo dobavljen v začetku leta 2023.

Oprema za bivanje
bo vsebovala nalepko
z NFC-čipom za
povezavo z mobilnim
telefonom na
videonavodila.

LETNA IN ZIMSKA SPALNA VREČA

Spalni vreči, in sicer zunanja letna spalna vreča Defence 1 in notranja zimska spalna vreča Defence 4, sta bili zasnovani tako, da se lahko uporabljata ločeno ali skupaj, odvisno od vremenskih razmer. Izdelani sta v maskirnem vzorcu Slovenske vojske, hkrati pa je material obdelan tako, da maskira vojaka v naravnem okolju in ga posledično ščiti pred opazovanjem s pasivnimi nočnimi opazovalnimi napravami. Modularni sistem, pri katerem je letna spalna vreča zunanja, omogoča uporabniku udobno spanje pri temperaturi do -20°C in preživetje do -37°C . Posamezno zimska spalna vreča omogoča udobno spanje pri temperaturi do -13°C , letna spalna vreča pa do temperature $+3^{\circ}\text{C}$. Spalni vreči se glede na vremenske razmere uporabljata v kompletu z bivačom, šotorskim krilom in samonapihljivo podlogo. Izdelani sta v dveh velikostih, M in L. Za transport spalne vreče je priložena tanka kompresijska vreča, ki omogoča, da se vreča zloži na najmanjši mogoč volumen. Zunanja tkanina vreče je vodoodbojna in ojačana z zaščito pred obrabo v vezavi ripstop. Antibakterijsko obdelano polnilo G-loft greje tudi, ko je mokro. Vmesni zračnoprupustni sloj Thermoflect je zelo tanka plast, prevlečena z aluminiziranim nanosom, ki ima sposobnost odbijanja toplote navznoter in tako zmanjšuje toplotno izgubo. Dodatno trapezasta oblika vreče zagotavlja, da se spalna vreča prilega telesu in optimalno ohranja toploto v njeni notranjosti. Spodnji notranji del je dodatno ojačan pred obrabo, za dodatno zaščito je kompletu spalnih vreč priložena tanka vreča iz tkanine, ki se uporablja kot notranji vložek. Spalni vreči izdeluje avstrijsko podjetje Carinthia Goldeck Textil. Določena količina artiklov je bila že kupljena in razdeljena leta 2020. Preostanek pa je v skladišču Ministrstva za obrambo ter bo v kratkem razdeljen enotam Slovenske vojske ali pa bo dobavljen v začetku leta 2023.

❖ Bivač in šotorsko krilo

ZAŠČITNA MASKA

Pripadniki Slovenske vojske za zaščito obraza in dihalnih poti pred radiološkimi, kemičnimi in biološkimi agensi ter toksičnimi industrijskimi snovmi v okviru sredstev za osebno zaščito uporabljajo zaščitne maske M'95. Ker tem maskam, ki so v uporabi v Slovenski vojski od leta 2001, proizvajalec 3M Scott Fire & Safety ni želel podaljšati 20-letne življenjske dobe, smo leta 2019 v Slovenski vojski začeli testirati testne vzorce zaščitnih mask za radiološko, kemično in biološko obrambo in nadaljevali pripravo investicijske dokumentacije. Postopek za nakup zaščitnih mask za radiološko, kemično in biološko obrambo z vizirjem in zaščitnih mask za radiološko, kemično in biološko obrambo z dvema okularjema ter 18.200 RKB/TIC-filtrov je bil izveden leta 2021. Malo pred objavo razpisa za dokup mask M'95 pa smo bili obveščeni, da je proizvajalec 3M Scott Fire & Safety leta 2021 ukinil proizvodnjo zaščitnih mask za radiološko, kemično in biološko obrambo. Posledično smo v Slovenski vojski ponovno opravili raziskavo trga s testiranjem mask z dvema okularjema. Na podlagi pogodbe o nakupu zaščitnih mask z vizirjem so bili konec novembra 2021 prevzeti kompleti zaščitnih mask C50 z manjšo količino opsijske opreme proizvajalca Avon. Zaščitne maske C50 so bile namenjene in razdeljene četama za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo iz 1. in 72. brigade, Enoti laboratorijev za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo, Enoti za specialno delovanje ter kontrolorjem združenih ognjev iz 15. polka vojaškega letalstva. Komplet zaščitne maske C50 sestavljajo maska C50 s plastično podlago, ključ navojnega čepa, prozorna snemljiva zaščita vizirja ter čutara s pokrovom. Enako kot maske M'95 imajo tudi maske C50 nastavek za filter na levi in desni strani naličnice. Uporabnik glede na svoje potrebe filter privije na desno ali levo stran maske in s ključem po potrebi prestavi navojni čep. Zaradi oblike in materiala je maski C50 priložena plastična podlaga, ki se

uporablja pri shranjevanju maske v enoti, medtem ko se ob odhodu na usposabljanje ali drugo nalogo podlaga pusti v enoti. Za zaščito vizirja pred praskami ali morebitnimi poškodbami je maski priložena prozorna zaščita vizirja. Pripadniki Slovenske vojske, ki niso razporejeni v enote za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo in v Enoto za specialno delovanje ter ne opravljajo nalog kontrolorjev združenih ognjev, pa bodo opremljeni z zaščitnimi maskami za

radiološko, kemično in biološko obrambo z dvema okularjema, ki imata sicer malo manjše vidno polje kot maska z vizirjem. Te maske so manjše, lažje in preprostejše za uporabo. Na podlagi pogodbe iz novembra 2021 za nakup naročene količine zaščitnih mask M2000 proizvajalca Dräger, ki jih uporabljata tudi nemška ter avstrijska vojska, je prva dobava kompletov predvidena med majem in junijem 2022, dobava preostalih kompletov pa do konca oktobra 2022.

■ **Zaščitna maska M2000**

■ **Zaščitna maska C50**

V primerjavi z maskama M'95 in C50 ima maska M2000 samo en nastavek za filter, ki je na sredini maske. Leta 2021 izvedena testiranja so pokazala, da na masko M2000 privit filter zaradi oblike maske pri streljanju z oborožitvijo ne ovira ne levičarjev ne desničarjev. Nastavek za filter ima na maskah M2000 in C50 standardni 40-milimetrski navoj, skladno z Stanagom 4155 in EN 148-1, tako da se z obema maskama lahko uporabijo vsi v Slovenski vojski uporabljeni

filtri, namenjeni zaščitnim maskam za radiološko, kemično in biološko obrambo. Maske C50 in M2000 so izdelane v velikostih S, M in L. Maska M2000 sicer ne omogoča povezave čez komunikacijski kabel z aktivnimi glušniki s komunikatorjem, vendar ima vgrajeno govorno membrano, do katere seže gibljiv mikrofon aktivnih glušnikov s komunikatorjem. Od opcijske opreme so za maske M2000 kupljeni tudi okvirji za korekcijska stekla, ki se enako kot pri maski C50 namestijo v notranjosti maske. Torbice za maske M2000 in C50 so izdelane za desničarje in levičarje. Dodatno ima nova torbica dve sponki z obročem v obliki črke D. Posameznik lahko torbico z masko s privitim filtrom na telo namesti z zapenjanjem traku okoli pasu in krajšim trakom okoli noge ali pod pazduho ter okoli pasu. Drugi način nošenja je s pripenjanjem na pas in s krajšim trakom okoli noge, zaradi česar sta torbici priloženi dve sponki z obročem v obliki črke D, ki se pripneta na pas, širok do 12 centimetrov. Pred namestitvijo sponke je treba odstraniti trak za pas in ga shraniti ter na njegovo mesto namestiti

sponki z obročem v obliki črke D. Maske M2000 in C50 imajo zaščitni faktor večji od 10.000 in ščitijo pred mehurjenci in živčnimi bojnimi strupi več kot 24 ur. Poleg zaščitnih lastnosti maske so pomembne tudi zaščitne lastnosti filtrov, ki so določene s testiranjem na zaščito pred živčnimi bojnimi strupi in mehurjenci po standardu EN SIST 14387.

AVTOMATSKA PUŠKA FN SCAR-H LB20

Zaradi potrebe po obnovi oborožitve in z namenom zamenjave stare puške M 76 se je izvedel nakup novih avtomatskih pušk FN SCAR-H LB20. Nova puška bo namenjena oddelčnim strelcem za delovanje na cilje do razdalje 800 metrov na prostem ali v zaprtih prostorih. Puška deluje v vseh letnih časih in vremenskih razmerah, uporabna pa je za ognjeno podporo pehotnih oddelkov in različne oblike specialnega delovanja z večjim učinkovitostnim dometom. Gre za avtomatsko puško proizvajalca FN Herstal, ki je bila razvita za potrebe enot za posebne operacije vojske Združenih držav Amerike v kalibrih 5,56 × 45 mm (SCAR-L) in 7,62 × 51 mm (SCAR-H) ter se trenutno uporablja v več kot 20 državah. Puška SCAR-H LB20 je klasične izvedbe z daljšo 20-inčno oziroma 51-centimetrsko cevjo, deluje pa po principu odvoda smodniških plinov ter je prilagojena za desničarje in levičarje. Ima tudi možnost nastavitve kopita po dolžini in višini. Zasnovana je za delovanje s strelivom 7,62 × 51 mm s kapaciteto nabojnika 20 nabojev in omogoča posamično ter avtomatsko streljanje. Po celotni dolžini na vrhu zaklepišča ima standardno letev Picatinny ter krajše letve na straneh, spredaj in spodaj, kar omogoča namestitve strelne optike in drugih pripomočkov, kot so na primer laserski označevalnik, svetilka in drugo. Puška ima spredaj taktično ročko z integriranimi nožicami za naslon in precizno streljanje ter možnost namestitve bombometa 40 mm za ognjeno podporo, markiranje ciljev, osvetljevanje in zadimljenje bojišča. Na orožje

bo nameščena optična namerilna naprava ELCAN Specter DR. Ta omogoča delovanje na krajše razdalje z 1,5-kratno povečavo in s hitrim preklpom na šestkratno povečavo na večje razdalje. Naprava je opremljena tudi z osvetljenim vizirnim risom, skalo za ocenjevanje razdalje oziroma dimenzij in z rdečo piko z nastavljivo svetilnostjo ter je združljiva z vsemi napravami za delovanje v pogojih zmanjšane vidljivosti. Nova oborožitev je že dobavljena in je v skladišču Ministrstva za obrambo ter bo uvedena v operativno uporabo in razdeljena enotam Slovenske vojske.

TAKTIČNE HLAČE

V zadnjih letih so se pojavile pobude pripadnikov iz različnih enot Slovenske vojske po uvedbi taktičnih hlač za bojno delovanje, usposabljanje na terenu ter optimalno delovanje v ekstremnih taktičnih, podnebnih ter terenskih razmerah. Trenutni model maskirnih hlač, ki se nosi k osnovni bojni uniformi, namreč ni optimalen za opravljanje taktičnih nalog. Taktične hlače so bile po uspešnem testiranju leta 2020 uvedene v sestav

Taktične hlače

Avtomatska puška FN SCAR-H LB20

Nova puška
bo namenjena
oddelčnim strelcem
za delovanje na cilje
do 800 metrov.

materialnih sredstev intendantske opreme Slovenske vojske. Testiranje je bilo opravljeno v različnih enotah, pri čemer je bil cilj poenotiti model hlač za vse enote Slovenske vojske, kar posledično zmanjša stroške izdelave, skladiščenja in olajša logistično oskrbo. Taktične hlače so izdelane iz kombinacije tkanin, in sicer osnovne letne maskirne tkanine v sestavi 50 odstotkov bombaža ter 50 odstotkov poliamida 6,6 cordura, elastične poliamidne tkanine in tkanine za ojačitev iz 100-odstotnega poliamida 6,6 cordura. Tkanine so potiskane v maskirnem vzorcu Slovenske vojske z remisijskimi vrednostmi v infrardečem območju, ki maskirajo vojaka pri opazovanju z nočnogledom. Hlače so ergonomsko oblikovane in imajo za povečanje elastičnosti zadnji del pod pasom, sedalni del ter zgornji in spodnji del nad kolenikom izdelane iz elastične tkanine. Ob strani sta dva všita žepa in pod levim žepom je še dodatni manjši žep, ki se po vsej širini zapenja s skrito zadrgo. Zadrge v dimeljskem delu sta namenjeni zračenju. Na zunanem stranskem delu obeh hlačnic sta v bočni višini žepa za

shranjevanje večjih predmetov. V kolenskem delu, ki je izpostavljen največjim obremenitvam, za povečanje funkcionalnosti poskrbijo dodatni všitki. Kolenčna žepa za trde ščitnike sta na zunanji strani izdelana iz tkanine cordura ter podložena s 3D-pletentino za zmanjšanje pritiska na koleno. Širina hlačnic se v kolenskem delu lahko dodatno uravnava na zadnji strani. Hlačnice imajo na zadnjem spodnjem delu po sredini zadrgo za razširitev in žep, ki omogoča shranjevanje okvirja za strelivo. Kaveljček na sprednjem notranjem robu pa omogoča fiksiranje na obutev. Taktične hlače proizvaja slovensko podjetje Uni&Forma Ljubljana. S proizvajalcem je bila sklenjena pogodba, ki predvideva dobavo naročene količine hlač do leta 2024. Prve količine bodo dobavljene v drugi polovici leta 2022 in razdeljene enotam Slovenske vojske na taktični ravni.

TRANSPORTNI NAHRBTNIK

Prva sodobna oprema za nošenje se je v Slovenski vojski pojavila leta 2003 v okviru projekta Bojovník 21. stoletja pod oznako SB-21. Sestavljena je bila iz malega bojnega nahrbtnika in velikega transportnega nahrbtnika, ki sta bila med seboj združljiva. Leta 2019 pa so v Slovenski vojski pristopili k projektu prenove osebne opreme za nošenje z novimi in sodobnimi artikli. Nova oprema za nošenje je sestavljena iz velikega transportnega nahrbtnika prostornine 90 litrov, 30-litrskega srednjega patroljnega nahrbtnika in oprtnika za prenos streliva. Vsi deli opreme za nošenje so med seboj združljivi in se lahko med seboj kombinirajo. Transportni in srednji nahrbtnik sestavljata komplet in pripadata vsakemu pripadniku Slovenske vojske na taktični ravni, oprtnik za prenos streliva pa namerilcem in pomočnikom na ročnih protiklepnih orožjih, pomočnikom namerilcev na puškomitraljezih in članom minometnih posadk. Transportni nahrbtnik se uporablja za prenašanje osebne opreme vojaka, skupne opreme, hrane, streliva in drugih materialno-tehničnih sredstev, ki jih pripadniki potrebujejo pri svojem delovanju. Nahrbtnik je modularno sestavljen, njegovi deli pa se lahko uporabljajo kot posamezni elementi glede na vrsto naloge. Snemljivi so bočne torbe in pokrov nahrbtnika. Bočne torbe se lahko uporabijo za sestavo dnevnega nahrbtnika, v katerega lahko spravimo nujna oblačila, strelivo, hrano in drugo. Na enak način se uporablja pokrov nahrbtnika. Spodnji prekat nahrbtnika je namenjen pravilu spalnega kompleta, pribora za kuhanje ali drugih artiklov, do katerih moramo hitro dostopati. Na transportni nahrbtnik se lahko namesti tudi 30-litrski srednji patroljni nahrbtnik. Na zunanjo stran se lahko namesti cepin, na bočni strani pa tudi turne ali alpske smuči. Transportni nahrbtnik je oblikovan tako, da se tesno prilega celotni dolžini hrbta. Pokrov nahrbtnika je nameščen tako, da omogoča neovirano gibanje glave in čelade v vse smeri. Blazinice na naramnicah so obložene s peno in imajo všito plastično oporo, kar omogoča udobno nošenje ter enakomerno porazdelitev teže. Na naramnicah so prsna sponka s trakom ter zanke za pripenjanje mikrofona ročne radijske naprave. Glavni prekat nahrbtnika se zapenja z dolgo zadrgo, ki poteka v obliki črke U in omogoča neposreden dostop do glavne vsebine nahrbtnika. Vrh glavnega prekata je podaljšan in se zapira z zvijanjem ter sponko, enako kot na nepremočljivih vrečah. Zgornji del hrbtišča ima vgrajeno ovalno plastično oporo, ki omogoča neovirano nošenje čelade. Na dnu nahrbtnika je prekat za spalni sistem, ki ima svojo zadrgo, do njegove vsebine se lahko dostopa tudi skozi glavni prekat in skozi zadrgo v obliki črke U. Na zunanji strani dna nahrbtnika sta zanki za namestitve cepina ter na zunanji zgornji strani sistem za pritrditev cepina. Na vsaki strani nahrbtnika sta snemljivi bočni torbi, vsaka s prostornino deset litrov. Bočni torbi se odpirata in zapirata z zadrgo ob strani in po celotni dolžini, lahko se združita med seboj v dnevni

nahrbtnik ali pa se nosi vsaka posebej na taktičnem zaščitnem jopiču. Med seboj ali na taktični zaščitni jopič se zapenjata z zadrgo. Pokrov nahrbtnika je snemljiv, ima dva notranja in dva zunanja žepa z zadrkami. Na vrhu pokrova je krožno nameščena elastična vrvica, ki omogoča nameščanje čelade ali oblačil. Pokrov se lahko uporabi kot dnevni oziroma bojni nahrbtnik in ima nameščen sistem sponk za nameščanje na taktični zaščitni jopič ali okrog

pasu. Na notranji strani je sprimni trak velikosti 9 × 9 centimetrov za nameščanje našitka z oznako pripadnosti ali imenom. Po zunanji strani nahrbtnika je nameščen sistem Molle za nameščanje dodatnih torbic. Ledveni pas je sredinsko pritrjen, se premika in omogoča prosto gibanje telesa. Na pasu je sistem za hitro odmetavanje nahrbtnika, ki omogoča, da pas ostane na telesu, ko se odvrže nahrbtnik. Sistem nahrbtnika in sistem za odmetavanje

Transportni nahrbtnik

sta združljiva z bojnim pasom taktičnega modularnega zaščitnega jopiča A-03. Na pasu je nameščen sistem za pritrjevanje dodatnih torb. Na vseh trakovih je sistem za zvijanje oziroma krajšanje trakov, katerih konci se utrdijo s sprimnim trakom. Ročaj na hrbtnem delu je namenjen dviganju nahrbtnika. Na ledvenem pasu je na vsaki strani tudi velik jekleni obroček v obliki črke D, ki je namenjen vlečenju nosil ali sani.

SREDNJI PATRULJNI NAHRBTNIK

Srednji patroljni nahrbtnik je namenjen prenosu opreme in minskoeksplozivnih sredstev, ki jih vojaki potrebujejo v neposrednem delovanju. Uporablja se lahko kot dnevni, dvo- ali tridnevni nahrbtnik. Primeren je za vse vrste specialistov, kot so na primer vezisti in bolničarji, saj je vanj mogoče spraviti raznovrstno specialistično opremo. Združljiv je s transportnim nahrbtnikom in taktičnim zaščitnim jopičem A-02 oziroma taktičnim modularnim zaščitnim jopičem A-03. V nahrbtnik se lahko namestijo tudi meh za vodo ter radijske

**Leta 2019
so v Slovenski
vojski pristopili
k projektu prenove
osebne opreme
za nošenje z novimi
in sodobnimi
artikli.**

postaje, saj ima vse potrebne odprtine za cevi in kable radijskih postaj. Na zunanjo stran se lahko namesti tudi cepin. Srednji patroljni nahrbtnik je večnamenski ter omogoča shranjevanje in prenos opreme. Ima notranje trakove za prenos radijskih naprav in sanitetnih potrebščin. Ventilacijsko hrbtišče je izdelano iz plastičnega panela in aluminijaste opore, ki se ergonomsko prilagaja hrbtu. Naramnice so izdelane iz plastične pene ter zagotavljajo udobnost in enakomerno porazdelitev teže. Imajo prsni trak s sponko in nastavek za pripenjanje pogovorne ali mikrofona

tudi odstrani. Za prenos balističnih plošč ali meha za vodo ima nahrbtnik namenski prostor v hrbtnem delu. Pritiskači v glavnem prekatu zagotavljajo, da se zadrge ne odpirajo preveč. Na nahrbtniku so prišiti štirje kompresijski trakovi, katerih konci se zvijejo in zavarujejo s sprimnim trakom. Nahrbtnik ima na hrbtni strani in na vrhu ročaj za prenašanje v roki. Glavni prostor nahrbtnika ima še dva dodatna notranja žepa z zadrkami, v katera se lahko shranjujejo različni pripomočki, kot sta prva pomoč ali tehnična oprema. Zunanji žepi se odpirajo oziroma zapirajo z zadrgo, vsak zunanji žep ima še notranji elastični žep z zadrgo. Sistem pripenjanja Molle na zunanjih žepih omogoča nameščanje dodatnih torbic. Na sredino notranjosti nahrbtnika se lahko namesti dodatna medicinska ali druga oprema, ki po odprtju nahrbtnika ostane v pokončnem položaju. V nahrbtnik se lahko namesti tudi radijska naprava, ki se zavaruje z minimalno štirimi trakovi, in sicer dvakrat navpično ter dvakrat vodoravno, kar zagotavlja prileganje hrbtu in boljšo porazdelitev teže. Na vrhu nahrbtnika sta odprtini za hidracijsko cev ali kabel. Odprtine za dostop do kablov radijske naprave ali računalnika so nameščene na vsaki strani dna nahrbtnika. Na zunanji strani nahrbtnikovega dna sta tudi zanki za namestitev cepina, na zgornji zunanji strani pa je sistem za pritrdjevanje ročaja cepina. Na nahrbtniku je našit sprimni trak velikosti 9 × 9 centimetrov za našitek z imenom ali drugo oznako pripadnosti. Velikost nahrbtnika ustreza standardni ročni prtljagi, skladno s standardi letalskih prevoznikov. Nahrbtnik se lahko namesti na taktični zaščitni jopič ali nosilec balističnih plošč.

OPRTNIK ZA PRENOS STRELIVA

Oprtnik je namenjen prenosu streliva, orožja ali rezervnih delov oborožitve in drugega neobičajnega tovora med usposabljanjem ter bojnim delovanjem. Je ergonomsko oblikovan in preprost za uporabo ter zdrži prenos težkega tovora, kot so na primer mine ročnega protioklepne orožja (84 × 264R Carl Gustaf), minometne mine kalibrov 60 mm in 81 mm ali škatle streliva za puškomitraljeze ter mitraljeze. Osrednji prostor oprtnika omogoča stabilno in trdno pritrdjevanje tovora. Notranjost oprtnika je izdelana iz trpežnega materiala, ki je odporen na obrabo, kemikalije, ekstremne temperature in ultravijolične žarke. Zunanja stran se zapira s poklopcem in trakovi. Po zunanji strani je prečno po širini nameščen sistem Molle za pripenjanje dodatnih torb v osmih kolonah. Poklopec se zgoraj pripenja oziroma odpenja z dvotočkovnimi sponkami, spodaj pa je fiksno pritrjen na glavni del okvirja oprtnika. V glavnem prekatu oprtnika je za nameščanje trakov in pritrdjevanje različnega tovora vzdolžno nameščen sistem Molle, in sicer v petih kolonah, tri so v sredinskem delu in po ena ob vsakem robu. Ena kolona tega sistema je nameščena prečno na vrhu oprtnika po širini. V kompletu so štirje dodatni daljši trakovi, ki so namenjeni pritrdjevanju različnega tovora. Oprtnik za prenos oborožitve in streliva je združljiv s srednjim patroljnim nahrbtnikom, na katerega se ga lahko, poleg drugega tovora, tudi pritrdi. Tako kot na nahrbtniku je tudi na oprtniku sistem za hitro odmetavanje nahrbtnika, ki omogoča, da pas ostane na telesu, ko se odvrže nahrbtnik. Sistem oprtnika in sistema za odmetavanje ter prenos teže so združljivi z bojnim pasom taktičnega modularnega zaščitnega jopiča A-03. Vse tri artikle osebne opreme za nošenje proizvaja slovensko podjetje Arex iz Šentjerneja. S proizvajalcem je bila sklenjena pogodba o dobavi naročene količine nahrbtnikov in oprtnikov za prenos streliva. Proizvajalec je konec leta 2021 dobavil prvi del artiklov. Leta 2022 so dobavili še del nahrbtnikov in oprtnikov, leta 2023, ko bo pogodba sklenjena, pa bo dobavljen še preostanek transportnih in srednjih oziroma patroljnih nahrbtnikov.

Oprtnik za prenos streliva

ročne radijske naprave. Naramnice se lahko spravijo v žep hrbtišča, nahrbtnik pa se lahko nosi kot naramna torba, pri čemer se en kompresijski trak uporabi za naramnico. Naramnice imajo sistem za hitro odmetavanje nahrbtnika. Nahrbtnik ima tudi bočni pas širine pet centimetrov, ki je nastavljen po dolžini, na sredinskem delu pa je ojačan s plastičnim trakom. Pas se lahko po potrebi

IZ NAŠIH ENOT

S SISTEMOM SPIKE STRELJALI TUDI NOVI OPERATERJI

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

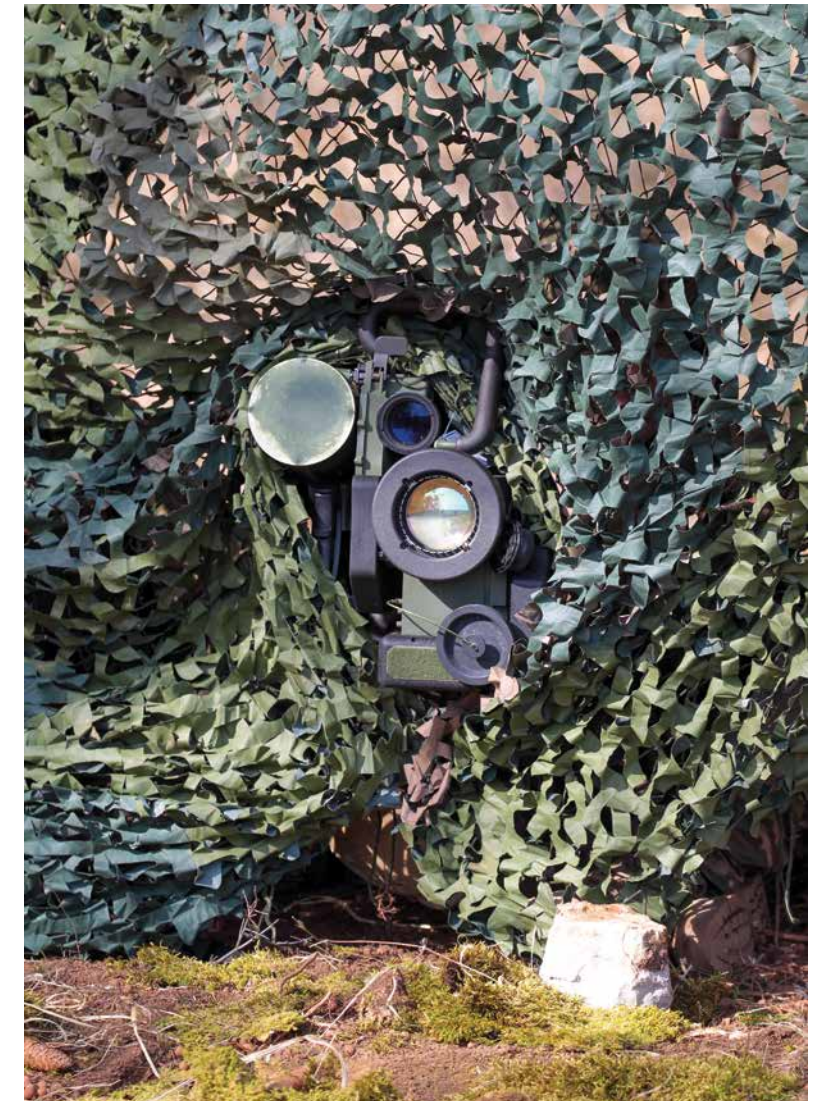

A

prila se je na osrednjem vadišču Slovenske vojske na Počku usposabljal vod protiolepne čete 72. brigade, ki je tudi del bataljonske bojne skupine. Izvajal je taktične postopke in bojno streljanje s protiolepnim sistemom Spike. Z njim je prvič streljalo nekaj novih protiolepnikov, ki so s tem končali pettedensko vedovno usposabljanje za operaterje protiolepne sistema Spike. Usposabljanje je zelo zahtevno, od kandidatov pa se pričakuje veliko znanja, vztrajnosti in psihofizične vzdržljivosti.

URJENJE PROTIKLEPNEGA VODA ZA BATALJONSKO BOJNO SKUPINO

Poveljnik protiolepne čete 72. brigade stotnik Franc Vučko je pojasnil, da sta na Počku potekali dve aktivnosti. Protiolepni vod iz sestave bataljonske bojne skupine je z izstrelitvijo bojne rakete dosegel usposobljenost celotnega voda. »Protiolepni vod je že prejšnji teden uril kolektivne veščine. Danes je opravil taktični premik po delu Počka, se razmestil v rajonu Ivanji vrh in se popolnil z raketami. Nato se je na podlagi scenarija premaknil na ognjeni položaj, ga zasedel in se pripravil na odpiranje ognja na nasprotnikova oklepna vozila na razdalji 2450 metrov. Sledila je izstrelitev bojne rakete s prenosnim protiolepnim sistemom Spike,« je pojasnil stotnik ter razložil, da je bila posebnost tokratnega streljanja prenos ognja z enega cilja na drugega. »Po izstrelitvi je operater dobil povelje, da usmeri daljinsko vodeno raketo na drugi cilj, ki je bil v tistem trenutku nevarnejši. Operater ima ob tem le nekaj sekund časa in mora biti zelo izurjen, da mu uspe uspešno opraviti nalogo. Novega ognjenega cilja najverjetneje ne vidi v optiki, dobi pa orientirje – to so fiksne točke v naravi, ki jih določimo ob izdaji ukaza in pripravi sheme ognja. Na podlagi teh točk usmeri raketo v nevarnejši cilj.« Po izstrelitvi je poveljnik dodal, da je s prikazanim zelo zadovoljen, saj je bil vod uspešen in je izpolnil vse naloge. Povedal je še, da prihodnji dan vod čaka podobna dejavnost, le da bo streljanje izvedel drugi operater, nekoliko drugačna bo tudi

Posadka se je pripravila na odpiranje ognja.

naloga. »Streljanje bo potekalo na daljši razdalji, okoli 3000 metrov, tokratni izziv pa bo lega cilja, ki bo višja od operaterja, kar je tudi nekoliko težje. Pri daljših razdaljah je lahko vpliv vetra večji, zato mora biti operater bolj pripravljen in osredotočen. Tudi gabarit oziroma izmera cilja bo manjša, saj bo cilj oklepno vozilo BOV, ki ima manjšo površino od tanka,« je še pojasnil stotnik Vučko. Sistem Spike je samostojen in prenosen elektrooptični protiolepni raketni sistem tretje generacije s sistemom za avtomatsko sledenje in veliko verjetnostjo zadevanja tarče ter velja za enega najsodobnejših. Odlikuje ga visoka oklepna prebojnost, uporablja pa se za uničevanje nasprotnikovih oklepnih vozil do oddaljenosti 4000 metrov podnevi in

Priprava posadke na ognjenem položaju

Cilj streljanja je bil skoraj 2,5 kilometra oddaljen tank.

ponoči ter ob zmanjšani vidljivosti. Omogoča tudi boj proti helikopterjem in izbranim točkovnim ciljem. Zasnovan je za uporabo v pehotnih enotah, vgraditi pa ga je mogoče tudi v različna vozila in helikoptere.

V SLOVENSKI VOJSKI 14 NOVIH PROTIKLEPNIH STRELCEV

Poleg urjenja protiklepnega voda bataljonske bojne skupine 72. brigade Slovenske vojske je bojno streljanje kot vrhunec vedovnega usposabljanja za operaterja protiklepnega raketnega sistema Spike izvedlo tudi nekaj novih strelcev – protiklepnikov. Specialistično usposabljanje je potekalo pet tednov, na njem pa se je za delo na sistemu Spike usposobilo 14 pripadnikov, in sicer 12 vojakov in dva podčastnika. »Vedovno usposabljanje smo izvedli na ravni celotne Slovenske vojske, torej za 1. in 72. brigado,« je poudaril stotnik Franc Vučko. Usposabljanje je temeljito in naporno, zato morajo kandidati že pred tem izkazovati številne sposobnosti. Biti morajo dobri in natančni strelci, fizično zelo sposobni ter zmožni prenašati sistem in rakete, katerih skupna teža je 30 in več kilogramov, prav tako morajo biti čustveno stabilni ter zmožni samostojno opravljati številne zahtevne naloge. »Poleg dobre fizične moči je pomembno, da ima pripadnik dober občutek za časovno načrtovanje in koordinacijo. Ko operater vodi izstreljeno raketo, se lahko spremeni povelje. Raketa na maksimalni razdalji, torej 4000 metrov, leti 25 sekund, v tem času pa se lahko zgodi marsikaj: raketa se lahko odklene in jo je treba ponovno zaklepati, lahko se spremeni položaj cilja, skratka, v kratkem času je treba sprejeti veliko odločitev,« je izzive operaterjev izpostavil stotnik Vučko. V prvih štirih tednih usposabljanja je bila poudarjena teorija, ki obsega poznavanje sistema, balistike, določanja razdalj, orientacije, radijskih zvez, nato sledi še napredna taktika in obvladovanje sistema na trenažerju z različnimi vajami, ki si sledijo od lažjih do težjih. »Usposabljanje na trenažerju je postopno. Vojaki vadijo najprej brez vpliva vetra, na daljše razdalje, nato sledijo težje vaje, kot je streljanje proti skritemu cilju, različne situacije, ko se raketa odklene in tako naprej. Vsaka tema je tudi ocenjena. Na koncu jih čakajo še zaključno ocenjevanje, test ravnanja z orožjem, strelski

test na trenažerju, nato pa nekatere še bojno streljanje,« je pojasnil poveljnik protiklepnih čete 72. brigade. Dodal je, da enota pridobiva na veljavi in da je veliko zanimanja za delo v njej. Ob konfliktu v Ukrajini pa se tudi pred leti sprejeta odločitev o sedežu protiklepnih čete 72. brigade v Murski Soboti po njegovih besedah kaže kot pravilna. »Spopadi danes potekajo 700 kilometrov proč, območje na vzhodu Slovenije pa je za tanke ena najbolj prehodnih poti v notranjost naše države,« je izpostavil.

NA USPOSABLJANJU DO PODROBNOSTI SPOZNALI PROTIKLEPNI SISTEM

Prvič je s protiklepnim sistemom Spike bojno streljal tudi novi operater višji vodnik Štefan Šiftar, ki je v Slovenski vojski zaposlen že 17. leto in je deloval v različnih enotah. Povedal je, da je o delu v protiklepnih enotah razmišljal že od začetka poklicne poti in da je vesel za to priložnost, saj je bilo vedovno usposabljanje odlično. »Dolgo sem zaposlen v Slovenski vojski na različnih dolžnostih, zato sem veliko stvari že vedel, vseeno pa so vsebine

tudi nove, predvsem glede ravnanja s sistemom Spike in protiklepnih taktik. To smo izpopolnili še s taktično vajo. Danes smo za konec izvedli še bojno streljanje. Občutek je bil odličen. Malo me je skrbelo, da bi me ob izstrelitvi sistem zabil, vendar sem bil na to pripravljen in me ni nič presenetilo. Slika je bila jasna in let rakete sem lahko dobro nadzoroval ter ustrezno izvajal popravke. Vse je potekalo, kot smo se učili,« je povedal. Izpostavil je, da sistem Spike spada v svetovni vrh protiklepnega orožja, za delo z njim pa je treba poleg veliko znanja o tem, kako ravnati v različnih primerih, imeti tudi dober občutek za upravljanje ročice za spreminjanje smeri raket: »To je vodena raketa, ki leti 150 metrov na sekundo, zato ni veliko časa za popravke.« Pojasnil je še, da posadko na lansirni cevi sestavljajo trije pripadniki: operater, prinašalec rakete in logistik. Ob koncu je poudaril, da se veseli dela v enoti, novih izkušenj in tudi izboljšanja znanja s protiklepnim streljanjem na vozilih.

ZELENA BARETKA PETIM NOVIM SPECIALCEM

BESEDILO Marko Pišlar
FOTO Bruno Toič

Od 4. novembra do 15. aprila so v Enoti za specialno delovanje izvajali osnovno vojaško strokovno usposabljanje za pridobivanje vojaške evidenčne dolžnosti vojak specialne enote. Usposabljanje, med katerim so kandidati pridobili individualno znanje, spretnosti in veščine za delo v Enoti za specialno delovanje, je uspešno končalo pet kandidatov. Ti so ob koncu usposabljanja prejeli zeleno baretko, simbol specialnih sil Slovenske vojske, in tako postali pripadniki Enote za specialno delovanje. Obiskali smo jih na Škrilju, kjer so na strelišču s posamičnim taktičnim bojnim streljanjem končali zaključno preverjanje. Nove specialce čakajo še individualna specialistična usposabljanja za naloge posameznih operaterjev v bojnih skupinah Enote za specialno delovanje doma in v tujini ter kolektivna usposabljanja za doseganje čim višje stopnje kohezivnosti, usklajenosti in izurjenosti bojne skupine kot celote.

Z IZBOROM DO NAJBOLJŠIH KANDIDATOV

Izbirni postopek kandidatov za popolnitev Enote za specialno delovanje je enoletni proces, ki ga mora opraviti vsak vojak, podčastnik ali častnik, ki se želi zaposliti v specialni enoti Slovenske vojske. Razdeljen je na tri dele, in sicer v predizborni postopek, izbor kandidatov in osnovno vojaško strokovno usposabljanje. Predizborni postopek je večmesečno obdobje promocijskih dejavnosti in pridobivanja kadra, ko pripadniki Enote za specialno delovanje poskušajo pri pripadnikih Slovenske vojske vzbuditi željo po dokazovanju sposobnosti, osebnostnem razvoju, izpopolnjevanju znanja in opravljanju najzahtevnejših vojaških nalog. Kandidati se lahko na razpis za prosta delovna mesta v Enoti za specialno delovanje prijavijo s poslano prošnjo za delo, ki mora vsebovati življenjepis in dokazila o izpolnjevanju pogojev. Že v predizbornem postopku so kandidati povabljeni na predstavitve enote in izbirnega postopka, prav tako dobijo knjižico fizičnih priprav in se pogovorijo s pripadniki enote. Obvezno morajo uspešno opraviti zdravniški pregled in psihološko testiranje. Če izpolnjujejo temeljne pogoje in merila, lahko pristopijo k izboru kandidatov za specialne sile Slovenske vojske. Vodja izbora za leto 2021 in osnovnega vojaškega strokovnega usposabljanja za to generacijo je pojasnil, da se je izbirni postopek začel spomladi 2021, ko je Poveljstvo sil Slovenske vojske odobrilo načrt popolnjevanja in pripravilo ukaz za popolnjevanje enote v letih 2021 in 2022. Po objavljenem razpisu in zbiranju vlog so te najprej preučili, septembra lani pa opravili individualne pogovore s posameznimi kandidati, nato pa pristopili k izboru za pripadnike specialnih sil Slovenske vojske. Na izboru, ki je trajal od 27. septembra do 8. oktobra 2021, je sodelovalo 17 kandidatov. Izbor poteka skladno z načrtom, ki je že desetletja enak in se vsebinsko ne spreminja, ter omogoča strokovno izbiro kandidatov za nadaljnje usposabljanje v enoti. Zaradi številnih zahtev, ki jih mora izpolnjevati bodoči pripadnik specialne enote, je osip kadra na izboru zelo visok. Med izborom, ki poteka 11 delovnih dni in 24 ur na dan s krajšimi obdobji za počitek, so kandidati izpostavljeni fizičnim in psihičnim obremenitvam. Vodja izbora

za leto 2021 je razložil, da je lanski izbor uspešno opravilo deset kandidatov, kar je bil zelo dober rezultat. En kandidat je bil takoj razporejen v Enoto za specialno delovanje, saj ni bil predviden za popolnjevanje dolžnosti v bojni skupini, temveč za delo v vadbenem centru na Škrilju. Preostali kandidati pa so takoj začeli priprave na začetek osnovnega vojaškega strokovnega usposabljanja za pridobitev vojaške evidenčne dolžnosti vojak specialne enote.

PROGRAM OSNOVNEGA USPOSABLJANJA OBSEGA VEČ KOT 1000 UR

Osnovno usposabljanje je 4. novembra začelo 12 kandidatov iz generacije 2021 in iz prejšnjih generacij, ki so zaradi zdravstvenih ali osebnih razlogov predčasno odstopili od usposabljanja. Eden izmed pogojev za uspešno opravljeno usposabljanje je 90-odstotna navzočnost na usposabljanju. Program osnovnega vojaškega strokovnega usposabljanja za delo v specialni enoti Slovenske vojske obsega več kot 1000 ur ter je razdeljen na splošne in specialistične vsebine. Med splošne vsebine spadajo oprema, oborožitev in streljanje, športna vzgoja, zveze, sanitetni pouk ter vojaška topografija. Med vojaškimi specialističnimi vsebinami pa prevladujejo taktika, inženirstvo, vojaško voditeljstvo in bližinska borba. Inštruktorji iz Enote za specialno delovanje so preverili znanje kandidatov na večdnevniških terenskih usposabljanjih v okolici Škrilja in Velikih Blok, na osrednjem vadišču Slovenske vojske v Postojni ter na zaključnem preverjanju od 30. marca do 8. aprila v okolici Kočevske Reke. Vodja osnovnega vojaškega strokovnega usposabljanja je razložil, da so na zaključno preverjanje vstopili s šestimi kandidati, kar ne omogoča preverjanja usposobljenosti na ravni bojne skupine. To sicer niti ni cilj zaključnega

preverjanja, saj želijo z njim predvsem preveriti individualno znanje kandidatov po vseh vsebinskih sklopih. Med zaključnim preverjanjem je zaradi zdravstvenih razlogov odstopil še en kandidat, preostalih pet pa je uspešno končalo osnovno vojaško strokovno usposabljanje in si na zaključni slovesnosti 15. aprila ponosno nadelo zeleno baretko, simbol specialnih sil Slovenske vojske. Zaključno preverjanje je bilo sestavljeno iz zaključnega pisnega testa in praktičnega preverjanja vsebin po predmetih. Zadnji sklop pa je zaključna taktična vaja, ki se je začela z izdajo ukaza, načrtovanjem izvedbe naloge, infiltracijo, delom na opazovalnici in ekfiltracijo ter se končala s taktičnim bojnim streljanjem posameznika na strelišču na Škrilju.

MED USPOSABLJANJEM UVAJALI NOVO OPREMO IN OBOROŽITEV

Tokratno osnovno vojaško strokovno usposabljanje je bilo posebno tudi zaradi dejstva, da so v tem času v enoto uvajali novi opremo in oborožitev, zlasti čelade, nočnogleda in nove avtomatske puške SCAR. Slovenska vojska je v zadnjem obdobju specialno enoto opremila z veliko nove opreme zaradi vzpostavitve zmogljivosti kopenskega odreda za specialno delovanje. Septembra bo ta odred preverjan po Natovi metodi preverjanja sil za specialno delovanje (SOFVAL), čemur bo namenjena tudi letošnja mednarodna vojaška vaja Black Swan, ki bo potekala maja v Sloveniji. Vodja usposabljanja je ocenil, da je zamenjava opreme potekala brez težav, tudi kandidati so se nanjo hitro navadili in jo z zadovoljstvom uporabljali na terenskih usposabljanjih. Osnovno vojaško strokovno usposabljanje za delo v Enoti za specialno delovanje so izvajali v zaostrenih razmerah covid-19. Na srečo jim usposabljanja ni bilo treba prekiniti zaradi okužb, saj so dosledno upoštevali predpisane ukrepe za varovanje zdravja. Prav zato so usposabljanje organizirali tako, da so izvajali štirinajstdnevno usposabljanje brez prostih koncev tedna. Usposabljanja so potekala podnevi

Taktično bojno streljanje na strelišču na Škrilju

in ponoči, saj je prav noč zaveznik specialnih sil. Za nočno delovanje so uporabljali sredstva za opazovanje in delovanje ponoči, kot so nočnogleda, laserski namerilniki in druga oprema. Vodja usposabljanja je kot uspešno ocenil tudi delo inštruktorjev iz Enote za specialno delovanje. To so pripadniki z večletnimi izkušnjami, ki so se udeležili že več mednarodnih misij ter usposabljanj doma in v tujini v vlogi vadbencev ali inštruktorjev.

ČAKAJO JIH SPECIALISTIČNA USPOSABLJANJA ZA OPERATERJE DOMA IN V TUJINI

Kandidati, ki so uspešno končali osnovno vojaško strokovno usposabljanje, so postali pripadniki Enote za specialno delovanje in bodo delovali v bojnih skupinah, v katerih bodo svoje znanje izpopolnjevali s specialističnimi in kolektivnimi usposabljanji. Individualno usposabljanje je namenjeno predvsem razvoju specialnosti operaterja, to je oborožitvi, inženirstvu, medicini in zvezam za delo. Ker sta dva izmed petih kandidatov po poklicu zdravstvena tehnika, se bosta razvijala kot operaterja za medicino, pri čemer

Zaključna taktična vaja je vključevala tudi premik pod ovirami.

bosta večji del izobraževanja opravila v tujini, operaterji za zveze, inženirstvo in oborožitev pa se bodo izobraževali doma ter v tujini. Vodja usposabljanja je razložil željo zaposlenih v specialni enoti, da se glede na razpoložljiva finančna sredstva in število prostih mest v okviru različnih programov izobražuje v tujini čim več operaterjev bojnih skupin.

V ENOTI ZA SPECIALNO DELOVANJE ZAČENJAJO NOV IZBIRNI CIKEL

Ob koncu usposabljanja smo se pogovarjali z dvema kandidatom. Prvi kandidat je po izobrazbi zdravstveni tehnik. Pojasnil je, da si je že od nekdaj želel postati pripadnik specialnih sil. V Slovenski vojski se je zaposlil leta 2019 in se kot pripadnik 10. pehotnega polka udeležil mednarodne misije. Kot je pojasnil, je bilo osnovno usposabljanje zelo naporno. Spoznal je, pod kakšnimi pogoji lahko deluje, zato je bilo usposabljanje dobra popotnica za nadaljnje delo. Ker je v bojni skupini predviden za delo operaterja za medicino, se že veseli usposabljanja v tujini, ki bo zanj nova izkušnja. Drugi kandidat prihaja iz 132. gorskega polka. Za vstop v Enoto za specialno delovanje se je odločil, ker je hotel bolj dinamično delo. Na osnovnem usposabljanju je pridobil veliko novega znanja. Ker je predviden za operaterja za inženirstvo, ga čakajo nadaljnja usposabljanja na tem področju. Njegova velika želja je, da bi nekoč postal kontrolor združenih ognjev.

Enota za specialno delovanje v tem času začne nov izbirni cikel. Trenutno promovirajo dolžnosti pripadnika specialnih sil Slovenske vojske, zato bodo poleg objav v medijih organizirali dva informativna dneva, in sicer 20. maja in 2. septembra 2022. Po zbranih prijavah bodo novembra 2022 izvedli prvi izbor kandidatov, drugega pa nato marca 2023. Uspešne kandidate z obeh izborov bodo znova napotili na osnovno vojaško strokovno usposabljanje, ki se bo začelo aprila 2023.

ŠTUDENTOM PREDSTAVILI POSTOPKE OB IZBRUHU ŽIVALSKIH BOLEZNI

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Študenti Veterinarske fakultete v okviru predmeta Higiena živali in okolja vsako leto obiščejo Veterinarsko enoto Slovenske vojske v Kočevski Reki, kjer jim pokažejo najrazličnejše postopke ob izbruhu nevarnih kužnih bolezni pri živalih. V okviru Veterinarske enote Slovenske vojske deluje skupina AVIN, ki skladno z Državnim načrtom zaščite in reševanja ob pojavu posebno nevarnih bolezni živali deluje v žarišču bolezni ter preprečuje njeno širjenje. Obisk študentov se je pokrival z letnim usposabljanjem članov skupine, bodočim veterinarjem pa so pripadniki Veterinarske enote predstavili področja vojaške veterine in zaposlitvene možnosti v Slovenski vojski.

Višji vojaški uslužbenec XII. razreda Branko Dolenc, načelnik Epidemiološkega centra Veterinarske enote Logistične brigade Slovenske vojske, je pojasnil, da so pripadniki namenske skupine AVIN, ki se je poimenovala po aviarni influenci oziroma ptičji gripi, pred obiskom študentov končali letno usposabljanje in ohranili delovne točke za terenske vaje bodočih veterinarjev. Skupina AVIN je del državnega načrta za naravne nesreče in je namenjena posredovanju ob izbruhu posebno nevarnih kužnih bolezni pri živalih, kot so zoonoze ali bolezni,

ki lahko povzročijo veliko gospodarsko škodo. Je edina enota, ki je sposobna avtonomno delovati v žarišču izbruha 14 dni, šele pozneje se mobilizirajo tudi druge ustanove. Njeni pripadniki se redno usposabljujejo, izobražujejo in spremljajo stanje po svetu, še posebej pozorni so na aviarno influenco ter afriško prašičjo kugo, ki se pojavlja v vzhodni Evropi.

VADILI OBLAČENJE IN SLAČENJE ZAŠČITNE OPREME

Znanje in opremo so 7. aprila na sedežu Veterinarske enote v Kočevski Reki predstavili tudi študentom četrtega letnika Veterinarske fakultete. Ti so na delovnih točkah spoznavali pravilno oblačenje in slačenje zaščitne opreme, pranje ter razkuževanje vozil in postopke deratizacije ter dezinfekcije. Seznanili so se tudi z različnimi

► Prikaz oblačenja in slačenja zaščitne opreme

◄ Predstavitev čiščenja in dezinfekcije vozil

ŠTEFAN PINTARIČ

»Pomen osebne
zaščite in razkuževanja
smo ne nazadnje
lahko spoznali tudi
ob pojavu epidemije.«

vrstami dezinfekcijskih naprav. »Študenti so razdeljeni v več skupin in krožijo po petih točkah. S seboj imajo delovne liste z nalogami, ki jih morajo izpolniti. Pripadniki Veterinarske enote jim najprej pokažejo in pojasnijo različne postopke, nato pa lahko preizkusijo nekatere stvari, kot sta na primer oblačenje in slačenje zaščitne opreme,« je pojasnil vodja dejavnosti Branko Dolenc. Dodal je, da sta za ta namen postavljena dva šotora, en za oblačenje, drugi za slačenje. Razložil je še nekaj nepogrešljivih pravil, med drugim to, da si je treba natakniti dvojne rokavice in si sleči zaščitno obleko v enem kosu, pri tem pa se ne dotikati okuženih oblačil. »Vadimo tudi tako, da se premazemo z barvo in nato ob slačenju pogledamo, ali smo se kje umazali in torej ravnali nepravilno,« je opisal.

Na drugi točki sta bila predstavljena čiščenje in dezinfekcija vozil. Višji vojaški uslužbenec XII. razreda Branko Dolenc je pojasnil, da je treba razkuževati vedno le čiste površine. Najprej je torej treba vozilo oprati in odstraniti umazanijo, šele nato sledi dezinfekcija. Na tretji točki so pripadniki Veterinarske enote študentom predstavili različne naprave za dezinfekcijo, kot so toplotni zamegljevalnik, plinski uparjevalnik ter akumulatorska, motorna in ročna škropilnica. Prikazali so jim tudi, kako bi bilo videti razkuževanje hleva, in predstavili najnovejšo napravo, ki so jo uporabljali med epidemijo covid-19 za razkuževanje notranjih prostorov. V skladišču so pokazali še načine deratizacije, in sicer, kako se pravilno postavijo

vabe in izpolnjujejo varnostni obrazci, v notranjih prostorih pa jim je višji vojaški uslužbenec XII. razreda Goran Stanič, vodja za opravljanje deratizacije, dezinfekcije in dezinfekcije za Slovensko vojsko, predstavil še dezinfekcijo, torej uničevanje škodljivih insektov, ki prenašajo bolezni ter povzročajo škodo na prehranskih izdelkih ali drugih materialnih sredstvih. »V splošnem jim predstavim dezinfekcijska sredstva, pomen varnostnih listov in načine zaščite. Pomembno je najprej zaščititi sebe in druge ter se šele nato lotiti postopkov.« Pojasnil je še, da s Slovensko vojsko v vojašnicah, vojaških objektih in objektih Ministrstva za obrambo opravijo okoli 20 do 30 dezinfekcij na leto.

PRIHODNJE LETO BODO GOSTILI TUDI TUJE ŠTUDENTE

»Z Veterinarsko fakulteto sodelujemo že petnajst let in letos z dekanjo pripravljamo sporazum, ki bo olajšal opravljanje skupnih dejavnosti. Medtem ko mi pomagamo pri izvajanju vaj, nam je lani Veterinarska fakulteta pomagala pridobiti licenco za opravljanje dezinfekcije, dezinfekcije in deratizacije. Dobro sodelujemo tudi z Nacionalnim veterinarskim inštitutom, ki deluje v okviru Veterinarske fakultete. Tja se hodijo v laboratorij z višjo varnostno stopnjo izobraževat pripadniki Slovenske vojske, sodelavci inštituta pa se pri nas izobražujejo o diagnostiki legionele, kar ni ravno domena veterine, vendar imamo v Slovenski vojski tudi te zmogljivosti in izvajamo monitoring,« je še povedal Branko Dolenc ter napovedal delavnico za tuje

GAJ KREN GORŠE

»V prihodnosti me zanima delo s konji, zanimiva pa se mi zdi tudi vojaška veterina.«

študente, ki jih bodo obiskali januarja prihodnje leto, pri čemer bodo poskusili najbolj realistično poustvariti razmere ob aktivaciji skupine AVIN. »Aviarna influenza se namreč pojavlja od novembra do februarja, torej v mrzlih mesecih. Imeli bomo posebne šotore, ki jih bomo ogrevali, saj lahko dezinfekcijo učinkovito opravljamo šele pri temperaturah nad deset stopinj Celzija.« Študent Gaj Kren Gorše je pojasnil, da študenti Veterinarske fakultete sodelujejo v Mednarodnem združenju študentov veterine. Za člane bodo januarja 2023 v Sloveniji organizirali simpozij in ena izmed dejavnosti bo delavnica, podobna terenskim vajam. »V Sloveniji bomo gostili več kot 100 udeležencev

z vsega sveta. Danes je tudi neke vrste generalka za ta dogodek,« je razložil. Dodal je, da so bile delovne točke poučne in da so lahko izboljšali znanje, ki so ga pridobili na predavanjih: »Še vedno pa tukaj izvemo kaj dodatnega,« je poudaril bodoči veterinar, ki ga v prihodnosti zanima delo s konji, zanimiva se mu zdi tudi vojaška veterina. Študentka Taja Pavšič je povedala, da so se ji terenske vaje zdele zelo zanimive. V okviru predmeta Higiena živali in okolja spoznavajo pogoje, ki jih morajo imeti živali v rejah. »Vsebine tukaj so nove in drugačne. Tudi v prihodnosti nam bo to znanje lahko koristilo,« je pojasnila. Študente je spremljal profesor dr. vet. med. Štefan Pintarič,

TAJA PAVŠIČ

»Vsebine so nove in drugačne. Tudi v prihodnosti nam bo to znanje lahko koristilo.«

ki je izpostavil dobro sodelovanje Veterinarske fakultete in Veterinarske enote Slovenske vojske. Ob tem je pojasnil, da je delo skupine AVIN ob izbruhu kužne bolezni izjemno pomembno, saj so prvi koraki zelo pomembni za preprečevanje širjenja bolezni. Poudaril je pomembnost pedagoškega vidika, saj študenti spoznajo delo skupine, vidijo materialno-tehnična sredstva ter opremo, ki je na fakulteti nimajo. »Pomen osebne zaščite in razkuževanja smo ne nazadnje lahko spoznali tudi ob pojavu epidemije covid-19,« je povedal ter pripomnil, da lahko študenti na terenskih vajah vidijo različne situacije in si v živo predstavljajo postopke, kar jim tudi po študiju ostane v spominu.

Prikaz delovanja različnih naprav za dezinfekcijo

Študentom so predstavili področje vojaške veterine in zaposlitvene možnosti.

DESETI TEČAJ ZA KONTROLORJE ZDRUŽENIH OGNJEV

BESEDILO Slovenska vojska
FOTO Bruno Toič

V okviru 10. mednarodnega tečaja za kontrolorje združenih ognjev je na osrednjem vadišču Slovenske vojske v Postojni in na širšem območju letališča Cerklje ob Krki, Kostanjevici na Krki, Črnomlja ter Ljubljane od 11. do 15. aprila potekal praktični del usposabljanja ob podpori letalskih enot 15. polka vojaškega letalstva in zavezništva.

Slovenska vojska je po vzpostavitvi akreditiranega, regionalnega in večnacionalnega Centra za kontrolorje združenih

ognjev, ki deluje na letališču v Cerkljah ob Krki, med 14. marcem in 22. aprilom izvajala že deseti mednarodni tečaj za kontrolorje združenih ognjev. Šesttedenskega usposabljanja se je udeležilo devet pripadnikov iz oboroženih sil iz štirih partnerskih in zavezniških držav ter iz Slovenske vojske. Tečaj je bil sestavljen iz teoretičnega dela, med katerim so slušatelji pridobili znanje za opravljanje nalog kontrolorja, in praktičnega terenskega usposabljanja, na katerem so pridobljeno znanje preverjali z usmerjevanjem letalnikov ter oborožitvenih sistemov Slovenske vojske. Tečaj je obsegal tudi usposabljanje na taktičnem simulatorju, pri čemer so lahko slušatelji izvajali naloge po zahtevnejših in obsežnejših scenarijih. Več o mednarodnem tečaju in regionalni šoli za kontrolorje združenih ognjev pa v majski številki Revije Slovenska vojska.

Z OKROGLO MIZO ZAZNAMOVALI AKCIJO SLOVENSКИH MUZEJEV

Vojaški muzej Slovenske vojske je tudi letos sodeloval pri akciji Skupnosti muzejev Slovenije z naslovom #naprejpripreteklost, ki je v digitalnem okolju potekala od 4. do 10. aprila. Letos smo v okviru dogodka, ki tradicionalno opozarja na bogastvo muzejev, ponudili možnost spletnega ogleda nekaterih naših razstav. 5. aprila pa smo organizirali okroglo mizo z naslovom Ukrajina: vojaško zgodovinski pregled in aktualni dogodki.

Program okrogle mize smo sestavili z željo, da spoznamo zgodovino Ukrajine in njeno zgodovinsko prepletenost z rusko. V dveh ločenih predstavah sta kustos mag. Mladen Horvat in načelnik muzeja podpolkovnik mag. Zvezdan Marković predstavila glavne značilnosti ter dogodke v razvoju Ukrajine in ukrajinskega naroda od srednjega veka do dogodkov v dvajsetem stoletju, nastanek političnih teženj Ukrajincev, prvo ukrajinsko

BESEDILO Vojaški muzej SV

državo, obdobji sovjetske Ukrajine in druge svetovne vojne ter vzpostavitev samostojne Ukrajine ob razpadu Sovjetske zveze. Republika Ukrajina, ki je nastala leta 1991, je bila v grobem sestavljena iz več območij, ki so zaradi zgodovinskega razvoja večetnična in večreligijska. Za konec okrogle mize smo iz muzeoloških vidikov predstavili še vidik varovanja kulturne dediščine v Ukrajini, kar je predstavil višji kustos Rok Filipčič, višji kustos mag. Matjaž Ravbar pa je govoril o različnih taktičnih oznakah na vojaški tehniki, ki so se pojavile februarja 2022.

PREDSTAVILI ENOTO ZA JRKBO IN SOBNO STRELIŠČE

BESEDILO Marko Pišlar, FOTO Bruno Toič

Slovenska vojska je v Vojašnici Petra Petriča v Kranju v ponedeljek, 4. aprila, pripravila srečanje s predstavniki medijev. Ob tej priložnosti je prikazala delovanje in opremo enote za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo ter sobno strelišče v kletnih prostorih športne dvorane.

Odnosi z javnostmi so za Slovensko vojsko zelo pomembni, prav tako mediji kot komunikacijski kanal, saj lahko čeznje obveščajo državljane o svojem delu in načrtih ter poročajo o dejavnostih, s čimer želijo doseči zavedanje, da Slovenska vojska obstaja in deluje predvsem zato, da bi ubranila suverenost in celovitost Slovenije ter zaščitila človeška življenja in temeljne vrednote, če in ko bo to potrebno. V Slovenski vojski se je aprila zgodila kadrovska menjava v Oddelku za odnose z javnostmi na Generalštabu Slovenske vojske, katerega vodenje je od dosedanjega načelnika polkovnika Marjana Sirka prevzela podpolkovnica Nina Raduha, ki je nova tiskovna predstavnik Slovenske vojske.

Pripadniki čete za JRKBO, ki deluje v sestavi Rodovskega bataljona 1. brigade in je nastanjena v kranjski vojašnici, so medijem predstavili področje dela ter osebno opremo, sredstva in vozila, ki jih uporabljajo. Četa za JRKBO, ki je po sestavi in opremljenosti enaka četi za JRKBO 72. brigade, ima v svoji sestavi dva voda. Prvi je izvidniški vod, ki s sredstvi za detekcijo ugotavlja vrsto in stopnjo kontaminiranosti z JRKBO-agensi ter zajema vzorce za nadaljnjo analizo, drugi pa je vod za dekontaminacijo, katerega naloga je izvajanje vseh postopkov dekontaminacije ljudi ter opreme. Pripadniki čete za JRKBO poleg osebne opreme za svoje delo uporabljajo še specialistično opremo in vozila. Predstavili so lahko izvidniško vozilo Kobra in prikazali delo na postaji za dekontaminacijo. Kot je povedal poveljnik čete za JRKBO 1. brigade nadporočnik Sašo Radić, enota odpravlja posledice ob jedrski, radiološki, kemični in biološki kontaminaciji. Aktivno so vključeni tudi v sistem zaščite in reševanja, saj so sodelovali pri nekaterih naravnih nesrečah, na primer pri odpravljanju posledic poplav v Sloveniji ter v Bosni in Hercegovini. Med epidemijo covid-19 so bili dejavni zlasti pri dezinfekciji. Četa je

Podpolkovnica Nina Raduha je prevzela vodenje odnosov z javnostmi v Slovenski vojski.

sodelovala tudi na Natovi misiji Okrepljena prednja prisotnost v Latviji v prvem kontingentu. Četa za JRKBO 72. brigade, ki jo je nasledila kot druga, pa prav ta mesec opravlja zaključne priprave pred vnovičnim odhodom na misijo v Latvijo, kjer bosta v sestavi slovenskega kontingenta delovala črnogorski oddelek in prvič tudi oddelek pripadnikov oboroženih sil Severne Makedonije. Nadporočnik Radić je pojasnil, da so po opremljenosti primerljivi sorodnim zavezniških enotam za JRKBO. Njihova najstarejša oprema je iz leta 2009, v zadnjih letih pa več vlagajo v novo opremo. Poleg osebne zaščitne opreme pripadnikov so predstavili nov tip zaščitne maske C50.

Pripadniki Slovenske vojske iz Centra za združeno usposabljanje iz Postojne so v nadaljevanju srečanja pripravili ogled in preizkus sobnega strelišča, ki so ga pred nekaj leti uredili v kletnih prostorih športne dvorane kranjske vojašnice. S to predstavitvijo in praktičnim prikazom strelskega usposabljanja so izpostavili pomen vlaganj v infrastrukturo Slovenske vojske za usposabljanje po vojašnicah, s čimer se pripadnikom zagotavljajo primerni pogoji za večjo strelsko usposobljenost.

Prikaz dela na postaji za dekontaminacijo

VESELJE DO VOJSKE IN IZDELAVE HARMONIK

BESEDILO Marko Pišlar
FOTO Bruno Toič

Slovenska vojska v svojih vrstah združuje številne posameznike, ki imajo poleg veselja do vojaškega poklica tudi druge zanimive prostočasne dejavnosti. Eden takih je desetnik Branko Kink iz okolice Brežic, ki dela kot vojak upravljalec in vzdrževalec sredstev zemeljske oskrbe v sestavi čete za zagotovitev delovanja v 107. letalski bazi 15. polka vojaškega letalstva na vojaškem letališču v Cerkljah ob Krki. V prostem času pa servisira harmonike in izdeluje diatonične harmonike, ki jih uspešno trži pod svojo blagovno znamko Harmonike Kink.

OD VOZNIKA DO INŽENIRCA IN PIROTEHNIKA

Desetnik Branko Kink je bil pred zaposlitvijo v Slovenski vojski pet let voznik tovornjaka s prikolico v mednarodnem špedicijskem podjetju. »Kot poklicni voznik sem videl vso Evropo, od Portugalske do Rusije, pri tem pa prevozil več kot milijon kilometrov,« se spominja svojih prvih poklicnih začetkov. Zdaj je že skoraj 20 let pripadnik Slovenske vojske, ki se ji je priključil 6. januarja 2003. Po skoraj dveh desetletjih vojaškega poklica priznava, da takrat ni pričakoval, da bo tako dolgo vztrajal v vojaški uniformi. Prijavil se je za delo voznika v vojski, saj je v civilnem okolju pridobil vozniška dovoljenja za skoraj vse kategorije motornih vozil. Na začetku vojaške kariere je bil najprej devet let pripadnik 14. inženirskega bataljona v Novem mestu. »Pri inženirih sem delal v mostni četi kot operater na taktičnem lansirnem mostu Eurobridge, za kar sem opravil šolanje v Nemčiji, in na montažnih mostovih Compact-200. Kot vojak mostovik sem sodeloval pri montažah in demontažah teh mostov ob naravnih nesrečah, kot so bili plaz v Logu pod Mangartom ter poplave v Železnikih, ter pri montažah in demontažah nadomestnih mostov, ki smo jih

inženirci postavili zaradi adaptacij dotrajanih mostov po vsej Sloveniji.« Nato je Kink štiri leta delal v Vodu za uničevanje neeksploziranih ubojnih sredstev v vojašnici v Šentvidu pri Ljubljani, veliko terenskega dela pa je opravil na osrednjem vadišču Slovenske vojske na Počku ter drugih vadiščih in streliščih po Sloveniji. Za delo v vodu je moral opraviti osnovno usposabljanje za pirotehniko v Šentvidu, nato se je šolal še na Igu pri Ljubljani, v nadaljevanju pa se je večinoma usposabljal v tujini, zlasti na Slovaškem in v Nemčiji. Pri svojem delu se je večinoma ukvarjal z uničevanjem neeksploziranih ubojnih sredstev. »Izvajali smo še pirotehnične preglede streliva pred uporabo na streljanjih ter skrbeli za čiščenje poligonov in uničevanje neeksploziranih ubojnih sredstev, ki so zatajila,« je razložil Kink.

SKRBI ZA ZEMELJSKO LETALIŠKO OSKRBO TUJIH IN SLOVENSkih LETAL
Desetnik Kink je prišel v 107. letalsko bazo 15. polka vojaškega letalstva pred sedmimi leti, saj si je želel delati bliže domu. Z leti se je namreč povečalo število njegovih družinskih obveznosti in prostočasnih aktivnosti, rasel pa je tudi njegov zasebni posel. Ob prihodu v Vojašnico Jerneja Molana v Cerkljah ob Krki je najprej pet let delal v varnostno-nadzorni službi vojašnice kot operater na nadzornem sistemu in kot vodja varovanja. Zdaj je že poldrugo leto v četi za zagotovitev delovanja letališča zadolžen za sprejem in odpravo letal. »Delam kot ornitolog, skrbim za spremstvo letal in drugih

vozil na letaliških površinah z vozilom *Follow me*, pregledujem manevrske površine na letališču in zagotavljam zemeljsko podporo letalom z agregati, viličarjem, stopnicami in drugo letališko opremo,« je opisal svoje dnevne zadolžitve ter poudaril, da so v zadnjem obdobju dobili veliko nove in sodobne opreme. Njegove naloge so tudi čiščenje letaliških površin, v letnem času košnja trave, pozimi pa zimska služba, ki obsega pluženje in posipavanje letaliških površin. »Delo v letalski bazi je dinamično in zahteva nenehno prilagajanje,« je pojasnil Kink ter na kratko predstavil svoj delovni dan. Ta se zjutraj po prihodu v službo začne z vizualnim pregledom letaliških površin, na podlagi katerega pripravi poročilo. Potem je po potrebi dosegljiv na klic in opravlja različne letališke naloge do konca vidnega dela dne. Razložil je, da je zemeljsko oskrbo na letališču zagotavljal tudi ob prihodu nekaterih večjih letal, med kateri so bili transportni letali Iljušin Il-76 in Alenia C-27J Spartan, letalo za prečrpavanje goriva v zraku Boeing KC-135R Stratotanker, lovska letala F-16 ter veliko drugih tujih letalnikov.

OD SERVISIRANJA DO IZDELAVE HARMONIK

Branko Kink živi z družino na Oklukovi Gori, v manjšem naselju v občini Brežice, kjer si je zgradil novo hišo. Ima tri otroke, najmlajši fant hodi še v vrtec, medtem ko starejši dekleti obiskujeta osnovno šolo. Poleg prostega časa, ki ga večinoma namenjuje družini, ima zanimiv konjiček,

»Zemeljsko oskrbo na letališču zagotavljam tudi ob prihodu večjih letal, med kateri so bila letala Iljušin Il-76, C-27J Spartan, Boeing KC-135R Stratotanker, F-16 in veliko drugih.«

V kletnih prostorih hiše si je uredil delavnico za izdelavo harmonik.

Kink je v letalski bazi zadolžen za sprejem in odpravo letal.

ki je s časom prerasel v posel. Odprl je dopolnilno dejavnost za servis in izdelavo harmonik. V kleti hiše si je uredil manjšo delavnico. Zraven hiše pa stoji vinograd, ki ga je sčasoma opustil, saj mu posel s harmonikami vzame preveč časa. Zgornjo etažo zidanice tako zdaj preureja v poslovni prostor, v katerem bo lahko sprejemal stranke in jim predstavil različne harmonike, ki jih bodo lahko tudi v živo preizkusile. »Že od malega sem imel željo, da bi igral harmoniko, vendar se mi takrat to ni uresničilo, zato sem se pred dvanajstimi leti odločil, da se jo začnem učiti igrati v zasebni glasbeni šoli,« je pojasnil Kink. Ob igranju harmonike za svoje veselje se je najprej lotil manjših servisov na harmonikah, nato pa se je izučil za izdelovalca harmonik. Obiskoval je zasebna usposabljanja pri starejših in izkušenih mojstrih v Sloveniji, ki so mu dala podlago za nadaljnje delo. Kink je dodal, da je moral pozneje veliko truda vložiti tudi sam, se stalno izobraževati in raziskovati, katere materiale uporabljajo najboljši proizvajalci harmonik. Po opravljenem tečaju za izdelovalca harmonike je razvil, izdelal in dal na trg pod svojo blagovno znamko Harmonike Kink model diatonične harmonike, ki se že po videzu razlikuje od harmonik drugih izdelovalcev. Njegove harmonike so unikatne in izdelane zelo natančno. Izdeluje jih po naročilu in željah kupca. S stranko se najprej posvetuje, kakšen model harmonike bi želela, pri čemer lahko kupec izbira med obširno paletto barv ohišja, tipk in mehov harmonike. Za izdelavo harmonik uporablja izključno kakovosten slovenski les, za odličen zvok pa v svoje izdelke vgrajuje kakovostne glasilke, ki so narejene izpod rok vrhunskih mojstrov v Italiji. Od tod dobavlja tudi transportne kovčke. Za izdelavo harmonike Kink porabi približno 100 ur, kar mu vzame slabe tri mesece. Največ časa vloži prav v izdelavo lesenih delov. Poleg večjih diatoničnih harmonik za odrasle izdeluje tudi manjše modele za otroke. »Naročniki harmonik so večinoma posamezniki, izdelujem jih za začetnike in tudi za profesionalne glasbenike,« je pojasnil in dodal, da njegove harmonike uporablja tudi nekaj slovenskih narodnozabavnih ansamblov in drugih glasbenih skupin, med katerimi prevladujejo glasbeni dueti in trii. Prav tako na njegove harmonike igra veliko učencev v glasbenih in zasebnih glasbenih šolah. Posamezni naročniki so tudi iz tujine, največ s Tirolskega na zahodu Avstrije.

V BOJU Z OGNJENIMI ZUBLJI TUDI VOJAŠKI LETALNIKI

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Sredi marca je bila v Sloveniji razglašena visoka požarna ogroženost, po državi pa je bilo v tem mesecu več požarov v naravnem okolju. Največji se je razplamtel nad vasjo Potoče v občini Preddvor, zaradi česar je bil aktiviran Državni načrt zaščite in reševanja ob velikem požaru v naravnem okolju. Z ognjenimi zublji na težko dostopnem terenu se je štiri dni spopadalo več kot 1100 prostovoljnih in poklicnih gasilcev ter več helikopterskih posadk 151. helikopterske eskadrilje 15. polka vojaškega letalstva Slovenske vojske. Na pomoč je priletelo tudi hrvaško letalo za gašenje požarov Canadair. Tudi sicer je bila letos pomoč iz zraka nepogrešljiva, saj so helikopterji Slovenske vojske sodelovali pri gašenju osmih požarov.

Letošnji marec je upravičil svoje staro slovensko ime sušec, saj je začelo deževati šele v zadnjih dneh meseca. 13. marca je bila razglašena visoka požarna ogroženost, požari v naravnem okolju pa so se pojavljali po vsej Sloveniji. V začetku meseca je zagorelo na Roblekovi planini na Zgornjem Jezerskem, 20. marca pa je neprimerno odvržen pepel večji požar povzročil na težko dostopnem pobočju Gore nad cesto Ajdovščina–Col. Zagorelo je tudi v Podljubelju v občini Tržič, na Vojskem pri Idriji, v Zagorju ob Savi

**Vodo so zajemali
iz jezera Črnava.**

in na Starem gradu pri Besnici. Prvi večji požar letos pa je bil 1. januarja na območju Nanosa. Poleg gasilskih enot so se v gašenje teh požarov vključile tudi helikopterske posadke 151. helikopterske eskadrilje Slovenske vojske. Regijski centri za obveščanje po Sloveniji so marca 2022 obravnavali 823 klicev zaradi dogodkov, povezanih s požari v naravnem okolju.

**ZARADI POŽARA NA GORENJSKEM
AKTIVIRALI DRŽAVNI NAČRT**

Eden najboljšežnejših požarov na Gorenjskem se je razplamtel 28. marca

GAŠENJE POŽARA V OBČINI PREDDVOR

160

**GASILSKIH
ENOT**

1100

GASILCEV

4

**HELIKOPTERJI
SLOVENSKE
VOJSKE**

popoldne nad vasjo Potoče v občini Preddvor. Zaradi suhih tal in vetra se je požar hitro razširil. Že prvi dan intervencije so se v gašenje vključili več kot 300 gasilcev prostovoljnih gasilnih društev in poklicnih gasilskih enot ter helikopterja Slovenske vojske, vendar jim požara ni uspelo omejiti. Vodja intervencije in poveljnik Gasilsko-reševalne službe Kranj Andraž Šifrer je pojasnil, da je zagorelo na težko dostopnem terenu, gašenje je oteževal tudi veter, ki je požar širil navzgor. »Teren je nevaren in strm, padali so kamenje, drevesa in štori, zato se je nekaj gasilcev poškodovalo,« je opozoril drugi dan intervencije, ko je 151. helikopterska eskadrilja še povečala število razpoložljivih helikopterjev. Pilot nadporočnik Matija Zupančič je povedal, da je bil v nekaj dneh to zanj že tretji požar: »Za gašenje zajemamo vodo v gasilske vreče iz jezera Črnava. Po komunikacijskem kanalu smo povezani z vodjem intervencije, ki nam daje navodila, kje naj gasimo oziroma odvržemo vodo. Hkrati ga obveščamo, kaj se dogaja. V gašenje so danes vključeni trije helikopterji, dva bella-412 in cougar AS532. Prvi lahko odvrže 1000 litrov vode naenkrat, drugi pa 2000 litrov. Posamezni cikel gašenja traja povprečno tri minute.« Povedal je še, da je delo zahtevno, da let ovirajo gosti stebri dima, pri čemer pa je najpomembnejše, da ne izgubijo vizualnih referenc. Posadko sestavljajo trije člani, in sicer pilot, kopilot in tehnik letalec, ki si delo razdelijo in si med seboj pomagajo. Nekaj preglavic jim je povzročal tudi močan veter pri jezeru Črnava, zato so morali menjati smeri prihoda in odhoda oziroma prilagajati letenje, je pa hkrati poudaril, da je bila vodna površina tako blizu območja požara zelo dobrodošla. Po opravljeni analizi angažiranosti helikopterskih posadk so številke pokazale, da so le v tem požaru naleteli 48 ur in odvrgle okoli 507.310 litrov vode. Tudi sicer je imela 151. helikopterska eskadrilja marca veliko dela, saj je imela 140 ur naleta, izmed teh za gašenje požarov 83 ur, na pogorišča pa je odvrгла 750.000 litrov vode. Za primerjavo, marca lani so za potrebe gašenja naleteli 57 ur in na pogorišča odvrgli 50.000 litrov vode, marca 2020 pa so imeli 38 ur naleta. Območje intervencije si je drugi dan ogledal poveljnik Civilne zaščite Srečko

Šestan, ki je aktiviral Državni načrt zaščite in reševanja ob velikem požaru v naravnem okolju, s tem pa omogočil še aktiviranje dodatnih gasilskih enot iz ene ali več regij. Minister za obrambo mag. Matej Tonin je ob ogledu območja požara gasilcem obljubil maksimalno razpoložljivost za gašenje iz zraka. Tako so tretji dan intervencije požar gasili štirje helikopterji Slovenske vojske.

NA POMOČ TUDI HRVAŠKO LETALO ZA GAŠENJE POŽAROV

Vlada se je drugi dan intervencije odločila, da na podlagi sporazuma z Vlado Republike Hrvaške o sodelovanju pri varstvu pred naravnimi in civilizacijskimi nesrečami sosednjo državo zaprosi za dvostransko pomoč pri gašenju požara z letalom Canadair CL-415. To je na Gorenjsko priletelo v popoldanskim urah iz letalske baze Zemunik pri Zadru, v kateri deluje 855. eskadrilja za gašenje požarov iz sestave 93. polka hrvaških zračnih sil. Zmogljivejša letala Canadair CL-415 hrvaška vojska uporablja za zahtevnejše in obsežnejše gašenje požarov v naravi, saj ima vsako letalo zmogljivost polnjenja rezervoarja za gašenje z do 6000 litri vode. Z letalom Canadair CL-415 so opravili pet nalletov od Bohinjskega jezera, iz katerega so zajemali vodo, do območja požarov ter prenehali gasiti ob mraku okoli 19.30. Vodja intervencije Andraž Šifrer je poudaril, da je bila to dobrodošla dodatna pomoč, in se ob tem zahvalil posadkam Slovenske vojske, ki so opravile največji del gašenja iz zraka in zavarovanja pobočij pred novimi žarišči. Tretji dan intervencije je uspelo gasilcem okoli poldneva požar omejiti, vendar so se pojavljala še posamezna žarišča, ki so jih s štirimi helikopterji Slovenske vojske zalivali z vodo. Ponoči so na terenu ostali gasilci, da so prekopavali teren in gasili posamezna žarišča, v jutranjih urah pa so se na območju že pojavile padavine, ki so se četrty dan okrepile. Požar je bil tako večinoma pogašen, v prihodnjih dneh so gasilci organizirali le še požarne straže. Ob uspešno končani intervenciji so se župan občine Preddvor Rok Roblek, poveljnik štaba Civilne zaščite Preddvor Aleš Drekonja in vodja intervencije Andraž Šifrer zahvalili vsem vključenim v intervencijo za požrtvovalno delo in solidarnost,

prav tako tudi lokalni skupnosti, ki je pomagala s prehrano, pijačo in drugo logistično zagotovitvijo.

ŠKODA BO VEČMILIJONSKA

V zahtevno intervencijo sta bili poleg 1100 gasilcev iz 160 gasilskih enot iz Gorenjske in sosednjih regij ter helikopterskih posadk Slovenske vojske vključeni tudi Policija, ki je skrbela za zavarovanje območja, ter Gorska reševalna služba, ki je skrbela za preprečevanje dostopa pohodnikov in dežurala zaradi morebitnih poškodb gasilcev, prav tako so bile vseskozi prisotne ekipe nujne medicinske pomoči iz Gorenjske, ki so oskrbele štiri poškodovane gasilce. Po prvih ocenah je škoda na več kot 700 hektarjih varovanega gozda večmilijska in bi lahko v prihodnosti vplivala na erozijo tal ter morebitne plazove. Pogorelo je nekaj počitniških hiš, poškodovani so tudi gasilska oprema in vozila. Direktorica Policijske uprave Kranj Melita Močnik pa je napovedala, da se je že začela temeljita preiskava vzroka požara.

Drugi dan intervencije so požar gasili tudi s hrvaškim letalom Canadair CL-415.

FOTO Borut Podgoršek

SOLIDARNOSTI OB EPIDEMIJ NI MANJKALO

BESEDILO Jerneja Grmadnik, FOTO Bruno Toič

V začetku marca sta minili dve leti, odkar smo v Sloveniji ugotovili prvo okužbo z nepoznanim virusom SARS-CoV-2. Od takrat je Civilna zaščita vključena v številne dejavnosti zoperstavljanja najboljše najobsežnejši pandemiji, ki je prizadela svet. Ob tej priložnosti je poveljnik Civilne zaščite Republike Slovenije Srečko Šestan predstavil delovanje in aktivnosti sil za zaščito, reševanje in pomoč. Primere dobrih praks in svoje izkušnje pri boju proti širjenju covida-19 je v nadaljevanju opisal še poveljnik notranjskega regijskega štaba Civilne zaščite Sandi Curk.

Poveljnik Civilne zaščite Srečko Šestan je spomnil, da je pri nas takratni minister za zdravje epidemijo razglasil 12. marca 2020, le dan potem, ko je pandemijo razglasila Svetovna zdravstvena organizacija. Takrat je bil aktiviran tudi Državni načrt zaščite in reševanja ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljivih bolezni pri ljudeh. Ob tem je pojasnil, da obvladovanje bolezni ureja Zakon o nalezljivih boleznih, pri čemer Civilna zaščita ne vodi aktivnosti, temveč deluje podporno. Prvi val sta po besedah poveljnika zaznamovali predvsem pomanjkanje zaščitne opreme in visoko udejstvovanje sil zaščite, reševanja in pomoči, saj je na različnih področjih delovalo v povprečju 2600 pripadnikov Civilne zaščite na dan, in sicer na občinski ter državni ravni. V drugem in tretjem valu so pripadniki delovali po prenovljenem državnem načrtu, v katerem je bila opredeljena tudi količina zaščitne opreme. V drugem valu je bila epidemija razglašena 18. oktobra 2020, državni načrt pa je bil aktiviran dan pozneje. V desetih mesecih do preklica epidemije 15. junija 2021 je delovalo okoli 1153 pripadnikov Civilne zaščite na dan. Ob pojavu seva delta v četrtem in petem valu vlada ni razglasila epidemije, je pa zato s sklepom Civilno zaščito pooblastila za opravljanje nekaterih nalog. V tem času aktivnosti niso bile tako množične, je pa to obdobje zaznamovala požrtvovalnost prostovoljcev bolničarjev Rdečega križa Slovenije, ki so pomagali v zdravstvenih ustanovah in domovih za starejše občane. Na koncu je povzel še statistiko, ki kaže, da je bilo v tem dvoletnem obdobju vključenih skupno 545.000 reševalcev ob različnih dneh. Ob tem je dodal, da so se občine

pravočasno in hitro organizirale ter bile samoiniciativne tudi s sprejemanjem dodatnih ukrepov glede na lokalne razmere. Sodelovanje med resorji je bilo dobro, hitro sta bila vzpostavljena delo od doma, če je le bilo mogoče, in tehnična podpora za izobraževanje na daljavo. Civilna zaščita je imela svojega predstavnika tudi v klicnem centru, poskrbljeno je bilo za psihološko pomoč, tako za vključene v obvladovanje epidemije kot za prebivalce. Iz Postojne se je oglašil poveljnik notranjskega regijskega štaba Civilne zaščite Sandi Curk in pojasnil, da je njihova regija svojevrstna, saj meji na dve državi, Hrvaško in Italijo, ter ima več tisoč dnevnih migrantov. Povedal je, da so se v teh dveh letih na terenu srečali z veliko osebnimi stiskami in tudi s smrtjo, vendar je poudaril, da se v nasprotju z drugimi državami ni dogajalo, da bi ljudje umirali pred bolnišnicami. Civilna zaščita je bila pripravljena. »Kljub izgubam imamo tudi uspehe. Ti temeljijo na organiziranosti in prostovoljcih. Predstavljajte si, da v domovih za starejše v 24 urah zboli 190 varovancev izmed 191 in ob tem še 80 odstotkov zaposlenih – v takih primerih ni čudežne rešitve. Vendar so se ljudje znali združiti in so prišli pomagat, s čimer nam je uspelo obvladovati zahtevne razmere,« je pojasnil. Zahvalil se je številnim pripadnikom Civilne zaščite in zdravstvenemu osebju, ki so bili vključeni v obvladovanje epidemije, ter poudaril pomen dobre organiziranosti vaških skupnosti. V tem času so poskrbeli ne le za ljudi, temveč tudi za živali, saj velikokrat oboleli niso mogli poskrbeti za živino ali svoje ljubljence. Ponosno je povedal, da so dosegli eno najboljših precepljenosti v državi, saj so k cepljenju pristopili zelo individualno, šli so od hiše do hiše in z zdravstvenim osebjem obiskali tudi najoddaljenejša vasi. Tudi solidarnosti kljub strahu pred boleznijo ni manjkalo, saj so se za pomoč vsak dan javljali številni prostovoljci. Ob koncu je poveljnik Civilne zaščite Srečko Šestan dodal, da lahko po napovedih strokovnjakov pričakujemo še kak val jeseni oziroma pozimi. Vendar upa, da okužbe ne bodo vplivale na povečano število obolelih v bolnišnicah. »Civilna zaščita je z veliko izkušnjami pripravljena na nove izzive, ki jih bomo z roko v roki premagali na najprimernejši način,« je še zagotovil poveljnik.

KAJ POVEZUJE TEHNOLOŠKE TRENDE Z NATOVIMI STRATEGIJAMI?

BESEDILO podpolkovnik Gregor Hafner
FOTO Bruno Toič

Zveza Nato intenzivno posodablja trenutne strategije oziroma pripravlja nove, ki ustrezneje obravnavajo spremenjeno varnostno okolje in aktualne grožnje. Znanstveni in tehnološki razvoj imata pri tem pomembno vlogo. Zakaj?

Tehnološke in znanstvene inovacije so od nekdaj tesno povezane s tehnološkim razvojem na vojaškem področju ter z vojskovanjem in vojno. Nove vojaške tehnologije pogosto določajo spremembe vojaške taktike, doktrine in načina vojskovanja ter oblikujejo strateško varnostno okolje. Furlan ugotavlja, da je tehnologija eden izmed najpomembnejših strateških dejavnikov, ki pri pripravi strategije pomembno vpliva na oblikovanje strateškega koncepta. Učinek tehnologije pa se presoja pri pripravi operativne in razvojne strategije. Operativna strategija opredeljuje uporabo vojaških zmogljivosti za doseganje konkretnih kratkoročnih ciljev na nekem vojskovališču. Razvojna strategija je dolgoročno naravnana, temelji na oceni prihodnjih groženj oziroma zahtev in lahko vključuje prilagoditev potrebnih vojaških zmogljivosti. Če sledimo definiciji strategije, ki predstavlja razmerje med strateškimi cilji, načini in sredstvi, kot jo poučujejo na ameriških vojaških šolah, tehnologija

lahko učinkuje na načine doseganja strateških ciljev ter na sredstva, ki jih nameravamo uporabiti za uresničevanje strateških ciljev. Eno izmed nadaljnjih Furlanovih dognanj je, da se pri pripravi razvojnih strategij osredotočimo na študije preteklih tehnoloških napovedi in oblikovanje tehnoloških trendov, s katerimi opredelimo, kakšno vojaško tehniko bomo uporabili za vojskovanje v prihodnosti oziroma kakšne vojaške zmogljivosti bomo razvili za spoprijemanje z grožnjami. Presoja tehnoloških trendov uporabljamo za opis bodočega okolja oziroma vojskovališča ali pa vsaj prepoznamo njegove značilnosti.

Tak teoretični koncept je uporabljen tudi v Natovi študiji znanstvenih in tehnoloških trendov za obdobje 2020–2040, ki temelji na analizi vojaško pomembnih znanstvenih in tehnoloških trendov. Predstavlja oceno razvoja osmih področij znanosti in tehnologije, in sicer so ti umetna inteligenca, veliki podatki oziroma napredna analitika, avtonomija, vesoljske tehnologije, hipersonične tehnologije, kvantne tehnologije, biotehnologija in novi

materiali. Ta področja so razdeljena v dve skupini glede na fazo razvoja, učinek na vojaške zmogljivosti in strateško odločanje zavezništva. V prvi skupini so področja, ki imajo prebojni učinek, njihov vpliv na vojaške zmogljivosti pa se že pojavlja oziroma se znaten vpliv pričakuje v naslednjih petih do desetih letih. To so veliki podatki oziroma napredna analitika, avtonomija, umetna inteligenca ter vesoljske in hipersonične tehnologije. V drugi skupini so področja, ki so ocenjena kot nastajajoča, njihov prebojni učinek na vojaške zmogljivosti pa še ni povsem jasen in bo opazen čez deset do 20 let. To so kvantne tehnologije, biotehnologija in novi materiali. Natova študija opredeljuje tudi konvergentne tehnologije. To so kombinacije tehnologij, ki so združene na inovativen način tako, da povzročajo prebojni učinek.

Nato prepozna učinek, ki ga bosta imela znanstveni in tehnološki razvoj na prihodnje strateško varnostno okolje, razvoj vojaških zmogljivosti in posledično na ohranjanje tehnološke prednosti ter učinkovitost

opravljanja najpomembnejših nalog zavezništva. To se jasno kaže v trenutnih strateških dokumentih zavezništva, na primer v Natovi znanstveni in tehnološki strategiji ali v Natovi strategiji za umetno inteligenco. Z vidika posameznih znanstvenih in tehnoloških področij se največji prebojni potencial pripisuje umetni inteligenci zaradi njenega vpliva na tri temeljne naloge zavezništva, ki so kolektivna obramba, krizno upravljanje in kooperativno zagotavljanje mednarodne varnosti. Nadaljnji razvoj in uporaba umetne inteligence pri načrtovanju in odločanju sta izjemno pomembna, ker hitrost vojaških operacij v novih domenah vse bolj presega sposobnosti človeka za orientiranje, razumevanje in pravočasno ukrepanje. Furlan umetno inteligenco opredeljuje kot tehnologijo, ki bo usmerjala strateško misel pri oblikovanju razvojne in operativne vojaške strategije.

Razvoj prihodnjih vojaških zmogljivosti zavezništva bo večinoma temeljil na kombinacijah različnih razvijajočih se in prebojnih tehnologij, pri čemer največji potencialni učinek kaže sinergija umetne inteligence z analitiko velikih podatkov in avtonomijo. Povečana uporaba pametnih, vseprisotnih, cenovno dostopnih in medsebojno povezanih senzorjev ter fizičnih in virtualnih avtonomnih entitet bo zahtevala nove načine analize podatkov. Te načine bodo omogočale medsebojno povezane tehnologije in metode, kot so omrežje 5G, kognitivno upravljanje v magnetnem spektru in internet stvari. Te spremembe lahko, skupaj z razvojem vesoljskih in kvantnih tehnologij, zvezi Nato omogočijo prednost pri odločanju na operativni in strateški ravni, kar lahko vodi v razvoj novih konceptov vojskovanja.

Razumevanje tehnoloških trendov pomaga članicam zavezništva razumeti prihodnje strateško varnostno okolje v kontekstu vojaških in varnostnih groženj, zato so obravnavana področja znanosti in tehnologije pomembna tudi za Slovensko vojsko. V prihodnosti bomo zagotovo tudi mi uporabniki večine novih tehnologij, kar bo od nas zahtevalo novo znanje, obvladovanje raznovrstnih veščin, razvoj novih konceptov, oblikovanje ali prilagoditev vojaških zmogljivosti in organizacijske spremembe.

VELIČASTNIH 25 LET VOJAŠKEGA ORKESTRA

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

V Slovenski filharmoniji je 25. marca potekala predstavitev nove zgoščenke Orkestra Slovenske vojske in zbornika ob 25-letnici delovanja, ki jo je orkester praznoval leta 2021. Na zgoščenki so skladbe klasičnih in sodobnih avtorjev ter domače in tuje uspešnice v izvedbi komornih zasedb. Zbornik obsega pregled zgodovine vojaških godb, retrospektivo nastopov orkestra, diskografijo in najodmevnejše dogodke ter opise dogajanja v zaodrju in zbrane vtise publike oziroma sodelujočih glasbenikov. Orkester Slovenske vojske po koncertnem premoru zaradi epidemije v prihodnjih mesecih čakajo številni nastopi in glasbeni projekti.

Praznovanje četrto stoletja delovanja Orkestra Slovenske vojske je lani zaznamovala epidemija, ki je ustavila koncertno dogajanje. Koncertni premor in ukrepe, ki so omogočali le vadbe manjših zasedb, so glasbeniki ustvarjalno izkoristili ter posneli zgoščenko, na kateri so se prvič

Komorne zasedbe izvedejo skoraj polovico vseh nalog Orkestra Slovenske vojske.

predstavili najpogostejše zastopani komorni sestavi Orkestra Slovenske vojske, in sicer pihalni kvintet, kvartet flavt, trobilni kvintet, kvartet klarinetov ter kvartet saksofonov. Prireditev v Slovenski filharmoniji je s skladbo Jožeta Privška odprla zasedba, ki je prvič nastopila 15. maja 1996 ob dnevu Slovenske vojske v Ljubljani. Namestnik načelnika Generalštaba Slovenske vojske brigadir Roman Urbanč je v svojem nagovoru povedal, da je danes Orkester Slovenske vojske nepogrešljiv, glasba in vojska pa sta bili vedno povezani. Poudaril je, da orkester izjemnost in vrhunskost izkazuje že 25 let v polnih dvoranah. Zaželel jim je še veliko ustvarjalnosti in glasbenih užžitkov. Prireditev je povezoval strokovni vodja Orkestra Slovenske vojske višji vojaški uslužbenec XIII. razreda Aljoša Deferri, ki je v orkestru zaposlen že od njegovega nastanka leta 1996. Povedal je, da je takrat ponudbo sprejel, ker si je želel novih izzivov: »Začetki so bili lepi, toda polni negotovosti, saj se je orkester še oblikoval. V kratkem času smo z avdicijami sprejeli okoli 27 glasbenikov in tako oktobra že odigrali prvi koncert v prostorih v Šentvidu. Takrat mi je malo odleglo. Danes orkester sestavlja 50 glasbenikov in 12 podpornih sodelavcev.« Pošalil se je, da so veliko let govorili o povprečni starosti orkestra, ki naj bi bila 27 let, vendar zdaj tega ne počnejo več. S tem je namignil, da si želijo pomladitve orkestra, prav tako si želijo tudi svojih prostorov za vadbo in nastope. Med najljubšimi spomini je izpostavil sodelovanje na festivalu vojaških orkestrov v Nemčiji ter sodelovanje z vojaškim orkestrom Bele hiše. Povedal je še, da v nasprotju z vojaškim svetom v glasbenem ni tako stroge hierarhije, saj se vloge pogosto zamenjajo, zaposleni v orkestru pa se morajo zavedati, da nosijo uniformo Slovenske vojske in da jih obvezujejo tudi vojaške dolžnosti.

BORIS ŽNIDARIČ

»Še vedno sem reden obiskovalec koncertov Orkestra Slovenske vojske in zelo ponosen na njegov uspeh.«

LJUBO VOŠNJAK

»V najlepšem spominu so mi ostala številna gostovanja po Evropi ter svetu.«

RUDI RIZMAL

»Pomembno je imeti ljudi, ki so pozitivni in srčni ter ob tem dobri glasbeniki, vendar tudi vojaki.«

PRILOŽNOST ZA PREGLED DOSEŽKOV

Med predstavitvami skladb komornih zasedb je višja vojaška uslužbenka XIII. razreda in vodja produkcije Maša Bertok Duh pojasnila, kako je potekalo oblikovanje zbornika ob 25-letnici. »Take obletnice so vedno prelomnice, ob katerih se je dobro zazreti v preteklost. Zbornik smo razdelili v več poglavij. Najprej smo vlogo orkestra umestili v zgodovinski kontekst, saj na Slovenskem obstaja dolga tradicija vojaških godb. V nadaljevanju smo predstavili ustanovitev in poslanstvo orkestra, ki je poleg nastopanja na protokolarnih dogodkih tudi koncertno-snemalna dejavnost. Pogosto se odzovemo na humanitarne pobude, pomembno nam je tudi izobraževanje, za katerega skrbimo od vrtcev do šol. V zborniku smo predstavili poklic vojaka glasbenika ter zasedbe in njihove člane. Smo najmlajši profesionalni orkester v Sloveniji, vendar imamo prav gotovo najtežje pogoje za zaposlitev, saj moramo ustrezati psihofizičnim in varnostnim pogojem vstopa v Slovensko vojsko. Velik del zbornika smo namenili zunanjim sodelavcem in predstavili projekte, ki so nam ostali v posebej lepem spominu, naredili smo pregled diskografije ter omenili skladbe, napisane posebej za orkester. Zadnji del pa je bolj hudomušen in prikazuje dogajanje v zaodrju.« Maša Bertok Duh je še poudarila izjemno pripadnost, saj je še vedno aktivnih kar sedem glasbenikov, ki so se zaposlili leta 1996. Med njimi je tudi ona: »Teh 25 let je hitro minilo. Prišla sem kot prva flautistka – solistka, nato pa sem bila v različnih vlogah. V tem času smo veliko igrali, potovali in spoznavali ljudi. Z nekaterimi smo tu že od začetka in smo povezana ekipa,« je še povedala Maša Bertok Duh. Zahvalila se je vsem, ki so sodelovali pri nastajanju zbornika, še posebej članicama uredniškega odbora in avtoricama besedil mag. Klavdiji Feguš in Erni Kerman.

PONOSNI NA USPEŠNO URESNIČENO ZAMISEL

Predstavitve se je udeležil tudi pobudnik ustanovitve Orkestra Slovenske vojske dr. Boris Žnidarič, nekdanji državni sekretar na Ministrstvu za obrambo, ki je povedal, da je zamisel za slovenski vojaški orkester dobil na

konferenci Sveta za vojaški šport (CISM) v Rovinju, ko je slišal nastopati hrvaškega. To zamisel je predstavil takratnemu ministru za obrambo Jelku Kacinu in dobil dovoljenje za ustanovitev. Sledilo je oblikovanje koncepta, pri katerem mu je veliko pomagal dirigent Milivoj Šurbek. Poudaril je, da je še vedno reden obiskovalec koncertov Orkestra Slovenske vojske in je zelo ponosen na njegov uspeh. Prvi poveljnik Orkestra Slovenske vojske je bil dr. Ljubo Vošnjak, doktor varstvoslovja. »Na začetku je bila v ospredju predvsem glasba. Z Janijem Šalamonom sva prihajala iz uniformiranih vrst, iz Policije, vendar je bil kljub temu prehod iz umetniške smeri v vojaško disciplino relativno strog in so se zaradi tega pojavljale tudi težave. Prednost pa je bila, da so lahko takrat fantje odslužili vojaški rok že v času avdicij,« je pojasnil dr. Vošnjak in dodal, da so mu v najlepšem spominu ostala številna gostovanja po Evropi ter svetu. Prvi dirigent Orkestra Slovenske vojske Rudi Rizmajal je povedal, da je bilo povabilo k sodelovanju leta 1996 velik izziv, vendar tudi čast. »Začeli smo iz nič. K sodelovanju sem takrat povabil mojstra Jožeta Privška, ki je sodeloval pri avdicijah, in že hitro smo v svoje vrste sprejeli veliko dobrih glasbenikov. Pomembno je imeti ljudi, ki so pozitivni in srčni ter ob tem dobri glasbeniki, vendar tudi vojaki. Tudi glasbeni repertoar je nastajal od začetka, veliko časa smo iskali primerne skladbe. Pomembno je bilo tudi, da upravičimo svoj obstoj, zato smo veliko nastopali, že kmalu na festivalu Lent, v Slovenski filharmoniji in tako naprej. Bili smo zagnani, veliko smo delali in igrali,« je spomine obudil prvi dirigent ter povedal še najljubšo anekdoto o glasbenem

mojstru Jožetu Privšku, ki je bil zelo simpatičen, vendar tudi hudomušno piker. »V njegovem delu Majska suita, ki jo je napisal za orkester, je nekaj nežnih, zasanjanih taktov prehoda, zato sem mu rekel: Mojster, vi ste pa nežna duša. Odvrnil mi je, da mu pač včasih tudi uide.« Ob skorajšnji 26-letnici delovanja, saj orkester svoj dan praznuje 7. maja, je trenutni poveljnik Orkestra Slovenske vojske podpolkovnik Janez Kljun poudaril, da je glavni izziv izboljšava infrastrukture, pri čemer je bilo v zadnjem času že opravljenih nekaj obnovitvenih del v vojašnici v Šentvidu, kjer je sedež orkestra. Manjka jim primeren prostor za vaje in nastope, v prihodnosti pa orkester čakajo kadrovski izzivi.

Nova zgoščenka in zbornik ob 25-letnici orkestra

RAČUNALNIŠKI TRIKI ZA LAŽJI VSAKDAN

BESEDILO Tanja Debevc, Šola za tuje jezike

Res je, da učitelji predvsem učimo, skrito pa ostaja delo pred poukom in po njem. Za spreminjanje, preurejanje ali prilagajanje gradiv potrebam naših učencev moramo biti poleg stroke podkovani tudi v drugih veščinah, ki s poučevanjem niso neposredne povezane. S tem mislim predvsem na delo z računalnikom ter oblikovanje in urejanje besedil. Na učiteljskem forumu je nedavno ena izmed uporabnic spraševala, kateri računalniški triki so nam v zadnjem letu spremenili življenje. Odgovori so vznikali kot gobe po dežju in nekaj jih je bilo resnično dragocenih. Nekateri verjetno že poznate, drugih morda ne. V tokratnem jezikovnem kotičku vam predstavljam nekaj takih, ki so po mojem mnenju zelo uporabni, preizkusila pa sem jih v operacijskem sistemu Windows 10 ter s programi Microsoft Office 2013 in 2016.

Na prvem mestu je bila aplikacija **Orodje za izrezovanje** ali angleško *Snipping Tool*. Najhitreje jo najdemo tako, da v iskalnik levo spodaj na namizju vpišemo ime aplikacije v jeziku, ki je nastavljen na računalniku. V aplikaciji kliknemo na gumb *Nov/New* levo zgoraj, pri čemer dobimo možnost označiti del zaslona, ki ga želimo zajeti. Zajeti izrezek se pojavi v aplikaciji, od koder ga lahko shranimo na računalnik kot sliko ali pa ga takoj prilepimo v svoj dokument. Prednost tega orodja v primerjavi z bližnjico *Prt Src – Print screen* je ta, da nam ni treba zajeti celotnega zaslona in ga potem izrezovati, temveč zajamemo le tisti del, ki ga potrebujemo. Če želimo **dokument iz formata PDF pretvoriti v format DOC**, odpremo Microsoft Word. Ko se nam pokaže uvodna stran, ne kliknemo na prazen dokument, temveč s seznama v Raziskovalcu ali z namizja na to stran povlečemo in spustimo želeni PDF-dokument. Ta se nam odpre v Wordu in večinoma kar dobro obdrži tudi obliko.

Včasih se zgodi, da se nam besedila, preslikanega oziroma skeniranega iz knjige ali časopisa, ne ljubi pretipkati. Če je ta v formatih GIF, JPEG, JPG, PNG ali WEBP, pri

čemer mora biti sicer manjši od deset megabajtov in 25 megapikslov, ga lahko spremenimo v navadno besedilo. V svojem Googlovem profilu v Googlovih aplikacijah poiščemo **Google Keep** in v okvirček, v katerem piše *Ustvarite zapisek/Create a note*, kliknemo na ikono s sliko (*New note with image*). Potem med slikami na svojem računalniku izberemo tisto, ki jo želimo pretvoriti. Ko se slika naloži, kliknemo na ikono s tremi pikami in izberemo *Grab image text*. Slika se bo spremenila v besedilo, ki ga lahko poljubno urejamo.

Pogosto se dogaja, da moramo med seboj primerjati dva dokumenta. Da ne preklapljam iz dokumenta v dokument, lahko pritisnemo tipko **Windows + puščica levo oziroma desno**. Na zaslonu se nam odpreta dva dokumenta hkrati, ki ju lahko neodvisno obdelujemo. Če želimo v istem dokumentu v programu **Microsoft Word** imeti nekaj **ležečih in nekaj pokončnih strani**, kliknemo postavitev, potem prelomi in naslednja stran ter spremeni usmerjenost dokumenta.

Učitelji tujih jezikov radi uporabljamo tudi različne videoposnetke s kanala **YouTube**. Poznamo več koristnih bližnjic pri upravljanju videov: s preslednico naredimo premor, s puščico levo ali desno prevrtimo video za pet sekund naprej oziroma nazaj, za preskok desetih sekund pritisnemo **Ctrl + puščica levo ali desno**, s **C** vklopimo podnapise, če so na voljo, povečamo ali pomanjšamo jih s **+** ali **-**. Če želimo predvajati video brez oglasov, v naslovu videa vtipkamo vezaj med črki **t** in **u**: *Yout-ube* (na primer <https://www.yout-ube.com/watch>).

Za konec še nekaj **splošnih bližnjic**, za katere menim, da si zaslužijo omembo. Vsi poznamo funkcije **Ctrl + C** (kopiraj), **Ctrl + V** (prilepi) in **Ctrl + X** (izreži), verjetno tudi **Ctrl + B** (krepko), **Ctrl + I** (ležeče) in **Ctrl + U** (podčrtano). Kaj pa, če bi v besedilo želeli vstaviti še eno prazno stran? Pritisnemo **Ctrl + enter**. S **Ctrl + F** se odpre iskalnik. S **Ctrl + 1**, **Ctrl + 2** ali **Ctrl + 5** ustvarimo presledke med vrsticami, in sicer enojne, dvojne ali 1,5. S **Shift** (dvigalka) + **F3** velike začetnice spremenimo v male in obratno. Ko moramo na hitro zapustiti pisarno in varno zakleniti zaslon, pa pritisnemo **Windows + L**.

Upam, da vam bom s tem člankom, ki žal ni preveč jezikoven, prihranila vsaj malo časa in sivih las.

Spodbudna misel

SVOBODNI,
ODREŠENI

Celovitost človekovega bivanja nas zaznamuje na telesnem, duševnem in duhovnem področju. Z veliko nočjo se je končal postni čas, ki ni namenjen samo sebi, temveč naj bi človeku pomagal utrjevati samopodobo ter krepiti zavest o svojem dostojanstvu in dostojanstvu bližnjih.

Ljudje se odločamo za postna dela iz različnih nagibov. Ti so lahko povsem praktični, kot je izguba kakega kilograma, lahko se odpovemo neki hrani zaradi zdravstvenih razlogov ali pa so postna dela posledica izrazitih duhovnih vzgibov. V vseh primerih je treba poudariti, da se mora postenje najprej poznati na notranjem razpoloženju posameznika, saj nas tudi svetopisemska modrost poučuje, da si je

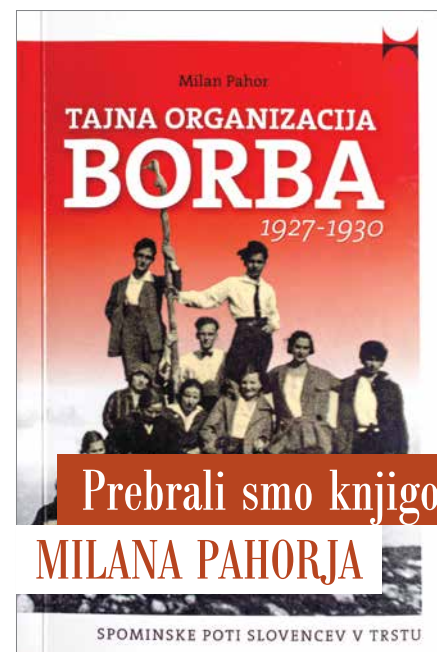
v postnem času treba pomaziliti obraz in biti veselega razpoloženja. Namreč vse, kar počnemo za duhovni napredek, nas mora razveseljovati in nam vlivati veselje do življenja. Post tako izgubi ostrino odpovedovanja ter se spremeni v izbiro in odločitev za uresničitev poslanstva.

V krščanskih skupnostih na začetku postnega časa poslušamo poročilo o Jezusovi trojni skušnjavi, ki se je dotaknila njegovih telesa, duše in duha. Želja, da bi se kamenje spremenilo v kruh, nam govori o našem odnosu do zemeljskih dobrin, ki nas lahko zaslužijo, če smo nanje preveč navezani. Predrzo zupanje in želja, da bi angeli posegli v skok s tempeljskega obzidja, da bi bili vedno nadnaravno zavarovani, se dotikata naše duše, ki si želi čim več užitkov ter zadovoljstva. Pa moramo biti tudi na tem področju realistični in se zavedati ter upoštevati nekatere omejitve in zakonitosti, ki nam omogočajo skladno bivanje z drugimi. In ne nazadnje skušnjava, ki se dotakne našega duha. Biti kakor Bog, da bi si lahko privoščili vse in bi nas tudi drugi morali častiti. Jezusova zavrnitev skušnjav nas uči, da z odločitvijo za uresničitev poslanstva zmoremo tudi pošteno in človeka vredno izbirati dnevne usmeritve ter osebno duhovno rasti in hkrati za skupni blagor prispevati vse, kar je v naši moči.

Duhovni učinki posta nas popeljejo na pot osvoboditve in odrešitve, kar pomeni, da smo svobodni za nekaj ali nekoga, in ne osvobojeni od nečesa ali nekoga. Nenehno prizadevanje za popolnejšo uresničitev poslanstva nas duhovno pomlaja in ohranja duhovno čvrste. Dogodki okrog nas opozarjajo, da je človeška narava, ki nima trdnih duhovnih temeljev, lahko zelo pokvarljiva in uničevalno usmerjena. Lahko pa jo oplemenitimo, če svoje življenjske odločitve sprejemamo z zavedanjem osnovnih duhovnih razsežnosti in upoštevanjem dostojanstva vsakega človeka.

VU XIII. r. Milan Pregelj, VVIK

Ob 90. obletnici usmrtitve štirih junakov pri Bazovici je izšla knjiga *Tajna organizacija Borba 1927–1930*. Nastala je na podlagi dolgoletnega študija zgodovinskih in arhivskih dokumentov, ki jih je

povzel avtor knjige zgodovinar Milan Pahor. Poleg zgodovinskih okoliščin in političnih razmer, v katerih je delovala organizacija Borba, v knjigi izstopa predstavitev primorskih Slovencev, ki so se odločili za radikalen upor proti fašizmu ter raznarodovanju v takratni italijanski Juljski krajini.

Poglavja so vsebinsko povezana in bralcu omogočajo celovit vpogled v dogajanje na Tržaškem od konca prve svetovne vojne do požiga Narodnega doma v Trstu leta 1920. V nadaljevanju so predstavljeni italijanski raznarodovalni ukrepi in politika, ki so ogrožali slovenstvo na Tržaškem ter drugem slovenskem ozemlju, ki je z Rapalsko pogodbo leta 1920 pripadlo Kraljevini Italiji. Po začrtani rapalski meji je v sosednji državi ostala več kot tretjina slovenskega prebivalstva in naslednji korak k njegovi asimilaciji je bila leta 1923 sprejeta Gentilejeva šolska reforma, ki je povsem izrinila slovenski jezik iz šol ter vrtcev. Vsi ti ukrepi so povzročili tajni odpor primorskih Slovencev in v naslednjem letu ustanovitve tajne protifašistične organizacije TIGR. Na Tržaškem, Krasu, v Istri in na Pivškem se je tajna narodnjaška organizacija Slovencev imenovala Borba. Ustanovljena je bila leta 1927 v Trstu in je delovala do prvega tržaškega procesa leta 1930, ki so mu sledile usmrtitve pri Bazovici. Njen program je bil radikalen in brezkompromisen boj proti raznarodovalni politiki ter fašizmu, končni cilj pa je bila priključitev Primorske ter Istre k Jugoslaviji. Pripadniki Borbe so izvajali nasilne akcije, rope, požige in atentate na predstavnike fašističnih oblasti ter središča italijanizacije. Po prvem tržaškem procesu so njeni člani nadaljevali delovanje pod vodstvom organizacije TIGR. Avtor v knjigi opiše tudi prvi tržaški proces in predstavi spomine obsojencev. Knjiga je pomemben prispevek o narodnem protifašističnem boju na Primorskem in Tržaškem ter dopolnjuje poznavanje zgodovine primorskih Slovencev med obema vojnama.

Tina Raspor, KIZC

V SLOVENIJI VAJA
KIBERNETSKE OBRAMBE

BESEDILO SSK

FOTO Bruno Toič

V Sloveniji je od 19. do 22. aprila potekala največja in najkompleksnejša mednarodna vaja kibernetске obrambe in strateškega odločanja Locked Shields 22, ki jo organizira Natov center odličnosti za kibernetско obrambo iz Talina v Estoniji, katerega članica je Slovenija postala leta 2020. Slovenija je že drugo leto zapored na vaji sodelovala v okviru Ministrstva za obrambo skupaj s Sekcijo za kibernetско varnost pri Gospodarski zbornici Slovenije.

Na vaji, ki je potekala v živo, je sodelovalo veliko strokovnjakov s področja kibernetске varnosti, strateškega odločanja, prava in strateških komunikacij. Slovenija je na vaji Locked Shields 22 sodelovala v okviru javno-zasebnega partnerstva. Tako iz Slovenije niso sodelovali le predstavniki Ministrstva za obrambo in Slovenske vojske, temveč tudi domači strokovnjaki, zaposleni v zasebnem sektorju. Ta način sodelovanja se je pokazal kot uspešen in nujen, saj tako intenzivno sodelovanje na področju kibernetске varnosti v Sloveniji ter mednarodnem okolju ni pogosto in ne poteka na taki ravni.

Slovenija je na vaji sodelovala kot modra ekipa oziroma ekipa za zaščito in ščitjenje informacijskih sistemov ter strateške komunikacije, vse to v pravilnem pravnem okviru. Slovenska in druge modre ekipe so morale pokazati svoje znanje, kompetence, iznajdljivost in organiziranost, da zaščitijo omrežje in sisteme v njem ter preprečijo informacijsko delovanje nasprotne strani. V okviru vaje so preverjali tudi sposobnost odzivanja ekip na nepoznane sisteme in kibernetске dogodke, na uporabo kibernetских sistemov za izvajanje informacijskih operacij in sposobnost sprejemanja odločitev kljub nepopolnim informacijam.

REVIIA SLOVENSKA VOJSKA JE INTERNO
INFORMATIVNO GLASILO O VOJSKI,
OBRAMBI TER ZAŠČITI IN REŠEVANJU.

UREDNIK: Marko Pišlar

NOVINARKA: Jerneja Grmadnik

FOTOGRAF: Bruno Toič

LEKTORIRANJE: Natalija Krese, Tina Pečovnik

TAJNICA UREDNIŠTVA: Milena Topolovec

NASLOV UREDNIŠTVA

Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana

Telefon: +386 1/471 26 62

Faks: +386 1/431 12 42

Elektronska pošta: urednistvo.sv@mors.si

OBLIKOVNA ZASNOVA: Agencija Adeo

OBLIKOVANJE

IN LIKOVNO-TEHNIČNO UREJANJE:

Polona Čelhar, Lepa reč

TISK: Tiskarna Skušek, d. o. o.

NAKLADA: 7600 izvodov

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI: Bruno Toič

Prispevki, objavljeni v reviji, niso uradno
stališče Ministrstva za obrambo.

Nenaročenega gradiva in fotografij
ne vračamo.

Naslednja številka izide 30. maja 2022.

SPREMLJAJTE NAS NA DRUŽBENIH OMREŽJIH.

Revija Slovenska vojska je
članica Evropskega združenja
vojaških novinarjev (EMPA).

9. TEKMOVANJE ODDELKOV SLOVENSKE VOJSKE Z MEDNARODNO UDELEŽBO

4.-6. maj 2022, Vojašnica Petra Petriča, Kranj

IZURJENOST PREŽIVETJE TIMSKI DUH

Organizator: Logistična brigada **Lokacija:** Kranj z okolico

Urnik tekmovanja:

Sreda, 4. 5.: SLOVENSKI TRG v Kranju ob 17. uri: slovesnost ob odprtju z Orkestrom Slovenske vojske

Četrtek, 5. 5.: 1. dan tekmovanja (gibanje po terenu z reševanjem problemov osnovnih individualnih vojaških veščin, voditeljske ovire in premagovanje vodne ovire)

Petek, 6. 5.: 2. dan tekmovanja (nadaljevanje gibanja po terenu z reševanjem problemov osnovnih individualnih vojaških veščin, izvedba streljanja oddelka)

Partnerji:

MESTNA OBČINA
KRANJ

ZTKK